ЯШАСИН ОКТЯБРЬ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 219 (3447).

7 ноябрь
ДУШАНБА
1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Яшасин абадий барҳаёт, ҳамиша зафарли революцион таълимот — марксизм-ленинизм!

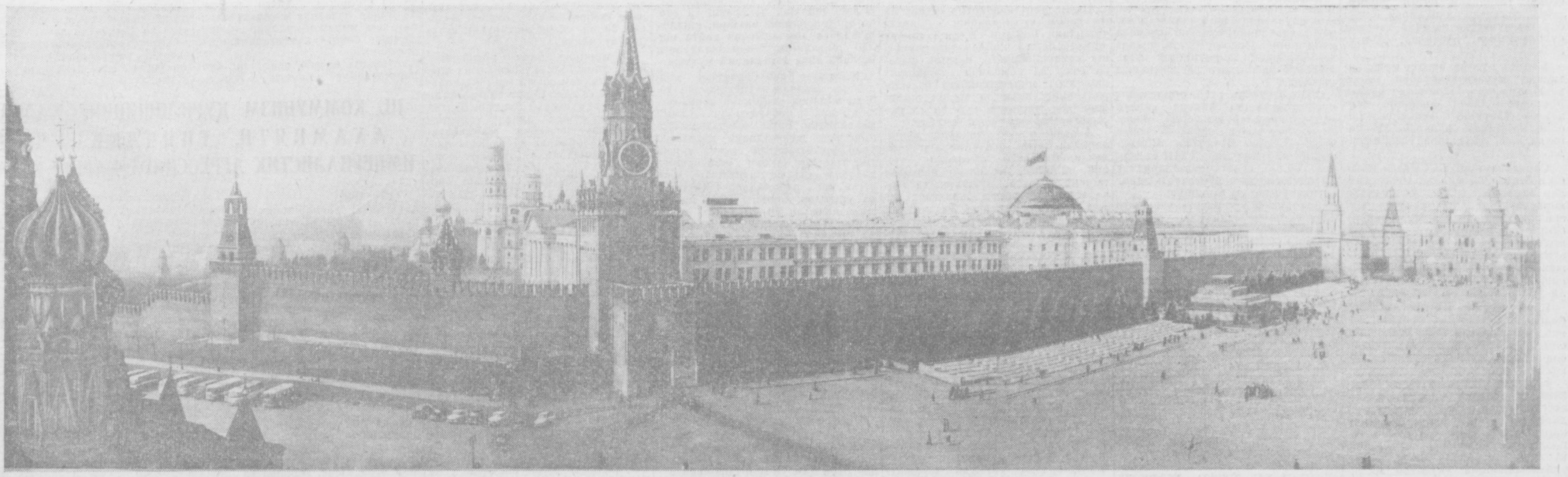

Москва. Қизил майдон.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 49 ЙИЛЛИГИ

1966 йил 6 ноябрда Кремлдаги Съездлар саройида ўтказилган тантанали мажлисда ўртоқ А. Я. ПЕЛЬШЕ доклади

Азиз ўртоқлар!

Совет халқи, бутун дунё меҳнаткашлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини тантанали нишонламоқдалар. Эртага, 7 ноябрда юбилей йирик кунларининг ҳисоби бошланади. Юбилей йили совет социалистик давлатимизнинг ярим асрлик умрини нишонлайди.

Тарихнинг ҳамиша олға боришига озми-кўпми таъсир ўтказган ва инсоният хотирасида сақланиб келаётган воқеалар кам эмас. Лекин шу воқеалардан биттаси ҳам 1917 йил 25 октябрга ўтар кечаси Россияда рўй берган воқеалар билан тенглаша олмайди. Большевиклар партияси ташкил этган ва жипслаштирган Петроград пролетариати Владимир Ильич Ленин раҳбарлигида қўзғолон кўтариб, буржуа-помещиклар тузумига қақшатғич зарба берди ва ҳокимиятни ўз қўлига олди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси янги даврни бошлаб берди, Европа, Осиё, Африка ва Латин Америкасининг бир қанча мамлакатларида кейин бошланиб кетган ҳамма революцияларга негиз бўлиб қолди. Россия пролетариатининг қаҳрамонона шижоати бундан буён ҳам капиталистик мамлакатлардаги ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар учун илҳомбахш ўрнак бўлиб қолаверади, уларнинг революцион курашида йўлчи юлдуз бўлиб қолаверади.

Октябрнинг ғалабаси капитализмнинг чексиз ҳукмронлигига чек қўйди. Эндиликда социалистик система ер куррасининг тўртдан бир қисмидан кўпроғида ўрнашиб олди ва планетамиздаги бутун аҳолининг учдан бир қисмидан кўпроғини бирлаштириб турибди. Россиядаги Октябрь революцияси империализмга қарши миллий озодлик ҳаракатининг қудратли кучларини ишга солиб юборди. Мустамлакачилик империяларининг вайроналари устида олтмиштадан кўпроқ суверен давлат барпо бўлди. Шу мамлакатларнинг бир қанчасида нокапиталистик йўл билан боришга интилмоқдалар, социалистик тенденциялар тобора аён бўлиб қолмоқда.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари Совет Иттифоқида коммунизм қуришни ўзларининг жонажон ишлари дебгина билиш билан чекланмай, шу билан бирга буни ўзлари учун юксак интернационал бурч деб ҳам билиб, жаҳонда биринчи ишчи ва деҳқонлар социалистик ватанининг иқтисодий, сиёсий ва ҳарбий қудратини Коммунистик партия раҳбарлигида ҳормай-толмай мустаҳкамламоқдалар.

I. ЛЕНИНИЗМ ҒОЯЛАРИНИНГ, ОКТЯБРЬ ҒОЯЛАРИНИНГ ТАНТАНАСИ

Ўртоқлар!

Улуғ Октябрнинг ҳар йилги байрамини совет кишиларининг ҳамма бўғинлари: Совет ҳокимиятини курашиб қўлга олган, социалистик жамият қурган, уни Улуғ Ватан урушининг жанг майдонларида ҳимоя қилиб сақлаб қолган кишилар ҳам, оталари ва акалари билан бирга революциянинг буюк ишини давом эттираётган кишилар ҳам шод ва хурсанд бўлиб кутиб олмоқдалар.

Бизларни айни бир ҳис ва фикрлар, айни бир интилиш ва муштарак иш — коммунизм қуриш бирлаштириб турибди. Октябрь курашчиларининг йўлидан борингиз, уларнинг қаҳрамонлигига тақлид қилингиз, деб Владимир Ильич хитоб қилиб айтган сўзларни ғоят тўлқинланиб эсламоқдамиз. Социалистик революциянинг улуғ йўлбошчисига фикран мурожаат қилиб айтамизки, мана энди яқин ярим асрдирки, совет халқи Октябрь қаҳрамонларининг шонли йўлидан ишонч билан олға бормоқда!

Қаҳрамонона кураш, ва буюк ғалабаларнинг 49 йилини бошимиздан кечирдик. Шу йилларнинг ҳар бири совет тузуми қудратли кучининг шоҳиди, марксизм-ленинизм идеялари енгилмаслигининг шоҳиди бўлганлиги учун ҳам бизнинг хотирамиздан ўчмайди ва бизга қадрлидир.

Октябрь революциясини меҳнаткашлар оммаси янги турмуш бунёд қиламиз, деган ният билан амалга оширган эди ва шунинг учун ҳам бу революция аввал бошиданоқ ижодий, ўзгартирувчи характерга эга бўлди.

Ишчилар синфи сиёсий ҳокимиятни ўз қўлига олганидан кейин В. И. Ленин социализм қуриш планини тузишга дарҳол киришди. Ғарбдаги «билимдонларнинг» кўпларига бу план утопия, амалга ошмайдиган бўлиб кўринган эди. Партияни Ленин йўлидан тойдиришга уринган кимсалар ҳатто ўзимизнинг мамлакатимизда ҳам бўлди. Буларнинг баъзилари партияга майда буржуа авантюризми сиёсатини, баъзилари либерал реформизм сиёсатини қабул қилдирмоқчи бўлдилар.

Ленин режаларини амалга ошириш ишларини қуруқ гап сотувчиларга ва авантюрачиларга, имони суст шахсларга ва таслимчиларга қарши, троцкийчиларга, ўнг оппортунистларга, миллий оғмачиларга ва ленинизм душмани бўлган бошқа группаларга қарши кескин кураш шароитида олиб боришга тўғри келди.

Революция вазифаларининг жаҳоншумул тарихий улуғворлиги билан бизга эски Россиядан мерос бўлиб қолган ниҳоят даражада қолоқлик ўртасида ётган чуқур раҳнани бартараф қилмоқ учун социализм идеяларига юксак даражада садоқат, ғалабага чексиз ишонч, темир интизом, ишчилар синфи ва унинг авангарди — партиянинг чидамли ва жипслашган бўлиши лозим эди.

1921 йил баҳорида, оч, чироқсиз қолган Москвадаги оқшомлардан бирида Владимир Ильич мамлакат тақдири устида ўйлаб ўтириб, ташвишланган ҳолда қуйидаги сўзларни ёзганлигини тасаввур қилиш мумкин:

РСФСР харитасига бир назар солинг. Вологдадан шимолга қараб, Ростов-Дондан ва Саратовдан жанубий-шарққа қараб, Оренбургдан ва Омскдан жанубга қараб, Томскдан шимолга қараб бепоён ерлар ётибди, бу ерлар ўзида ўнлаб жуда катта маданий давлатларни сиғдириши мумкин. Ҳолбуки бу ерларнинг ҳаммасида патриархалчилик, ярим ёввойилик ва асл ёввойилик ҳукм сурмоқда. (Асарлар, 32-том, 389 бет).

Революцион оптимизмга тўлиб тошган, ишчилар синфининг ва ишчилар синфи партиясининг ижодий кучларига чексиз ишонган В. И. Ленин мана шундай ҳолатдан ҳам социализмга ўтиш мумкин деб, таълим берди.

Ленин партиясининг раҳбарлигида совет халқи бениҳоя қолоқлик ва вайроналикни бартараф қилди. Ватанимиз экономикаси юксак даражада ривожланган ва илғор маданият соҳиби бўлган қудратли ва гуллаб-яшнаб турган социалистик давлатга айланди.

Бугун биз, ўртоқлар, революциянинг мана шу ғалабаларини ўз-ўзидан шундай бўлиши лозим бўлиб қолган оддий ва табиий бир нарса деб идрок қилмоқдамиз. Лекин мамлакатимиз ўтмишда қандай бўлганлигини, ҳозир қандай бўлиб қолганлигини ўйлаб кўрсангиз, социалистик революциянинг замирида нақадар зўр ўзгартирувчи куч борлигини, бу революция бизнинг мамлакатимизда бўлганлигининг ўзи биз учун нақадар бахт эканлигини алоҳида зўр куч билан ҳис қиласиз.

Бизнинг мамлакатимиз сип-силлиқ йўлдан бормади, ҳеч ким оёқ босмаган ва оғир йўлдан борди. В. И. Ленин ўзининг «Публицистнинг қайдлари» деган асарида ёш совет давлатининг йўлини образли равишда таққослаб «...жуда баланд, ва ҳали ҳеч ким текшириб кўрмаган тик тоққа» машаққатли кўтарилиб чиқишга ўхшатган эди. Бундай тоққа чиқиш учун, деган эди у, «на экипаж бор, на йўл бор, умуман, илгари синаб кўрилган ҳеч бир нарса, мутлақо ҳеч бир нарса йўқ».

Совет тузуми, социалистик хўжалик системаси, Коммунистик партия сиёсати жуда қаттиқ ва холисона синовдан — замон синовидан муваффақият билан ўтди. Партиямиз, халқимиз биринчи кашфиётчилар бўлишдан иборат ўзларининг тарихий вазифаларини шараф билан бажардилар.

Нисбатан қисқа тарихий муддат ичида мамлакат индустрлаштирилди, бу эса Ватанимизнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлади ва уни жаҳоннинг иккинчи саноат давлатига айлантирди.

(Давоми 2, 3-бетларда).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА БАЙРАМ ОЛДИ УЧРАШУВИ

Партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, фан ва маданият арбоблари, революция ветеранлари, гражданлар уруши ва Ватан урушининг қатнашчилари Октябрь байрами арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залига тўпландилар.

Бу учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар, республика партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов тўпланганларга табрик нутқи билан мурожаат қилди. Ўртоқ Рашидов учрашув қатнашчиларини байрам билан қутлади, социалистик Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнатларида янги муваффақиятларга эришувларини тилади.

Учрашувда бинокорларнинг бир группасига, шу жумладан Ўзбекистон пойтахтини тиклашга ёрдам бериш учун келган қардош республикаларнинг вакилларига «Тошкент бинокори» деган фахрий нишонлар топширилди.

(ЎзТАГ).

ЎҚИТУВЧИЛАР БАЙРАМИ

5 ноябрь куни, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети мажлислар залида Тошкент шаҳридаги 24-мактабга Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширилишига бағишланиб ўтказилган тантанали мажлис Тошкент ўқитувчиларининг чинакам байрамига айланиб кетди.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида мактаб байроғига Меҳнат Қизил Байроқ орденини қадаб қўйди.

24-мактаб директори К. Расулов юксак мукофот учун Коммунистик партияга, Совет ҳукуматига миннатдорчилик билдирди.

Тўпланганлар орденли мактабнинг собиқ ўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати И. Акмаловнинг нутқини самимий кутиб олдилар.

Ё. С. Насриддинова мактаб коллективини, уни битириб чиққанларни табриклаб, педагоглар билан ўқувчиларга бахт-саодат, сиҳат-саломатлик, ўқиш ва меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Тантанали мажлисда мактабларни янги ўқув йилига яхши тайёрлаганликлари ва болаларнинг ёзги дам олишини яхши уюштирганликлари учун Тошкент шаҳрининг мактабларига, Ўзбекистон комсомоли Тошкент шаҳар комитетига, шаҳар халқ маорифи бўлимига, маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзи Тошкент область комитетига кўчма Қизил байроқлар ҳам топширилди.

Тантанали мажлисда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари — И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат С. Р. Расулов ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШЛАР

МОСКВА

6 ноябрда Кремлдаги Съездлар саройида меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ва шаҳар партия комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев ўртоқлар мажлис президиумида пайдо бўлганларида тўпланганлар уларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия Комитетининг раиси В. Ф. Промислов тантанали мажлисни очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли Комитетининг раиси А. Я. Пельше Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги тўғрисида доклад қилди. (ТАСС).

ТОШКЕНТ

Тошкент Санъат саройи. Меҳнаткашлар коллективлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг, гарнизон ҳарбий қисмларининг жуда кўп вакиллари Улуғ Октябрнинг 49 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда қатнашмоқ учун 6 ноябрь кечқурун бу ерга келдилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. Г. Ляшченко, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Г. А. Габриельянц, А. Р. Хўжаев, М. З. Мирзааҳмедов, И. В. Марцинюк, С. К. Зиёдуллаев, фан ва маданият арбоблари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, революция ветеранлари бор эди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов очади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари остида тантанали йиғилишнинг фахрий Президиумига сайланади.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун сўз Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддиновага берилади.

Октябрь революциясининг қирқ тўққизинчи йили, — деди у, — Коммунистик партия ва совет халқи ҳаётида рўй берган жуда муҳим воқеалар билан машҳур. Шу йили КПСС нинг XXIII съезди бўлиб ўтди. Съезд партиянинг сиёсий, иқтисодий, идеологик ва ташкилотчилик фаолиятига доир энг муҳим масалаларни қараб чиқди, коммунизм қурилишини жадаллаштириш марраларини белгилаб берди.

Ўзбекистон ССР Октябрь байрамига ажойиб муваффақиятларга эришган ҳолда келди. Ҳозирги Ўзбекистон — мамлакатнинг энг йирик индустриал районларидан биридир. Республикамизда 100 тармоққа мансуб 1000 дан ортиқ йирик корхона бор. Республиканинг саноат маҳсулоти Европа, Осиё, Африка ва Америкадаги 70 дан кўпроқ мамлакатга экспорт қилинмоқда. Ўзбекистон саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1924 йилдагига нисбатан 78 баравар ошди. Бу эса, ҳақиқатда ҳам олға қараб қўйилган жуда катта қадамдир.

Саноат ходимлари беш йилликнинг биринчи йилини яхши бошлаб юбордилар. Улар байрам олди вахтасида туриб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ўн ойлик планини муддатидан олдин бажарди.

Улуғ Октябрь революциясидан кейин республика қишлоқ хўжалиги бутунлай ўзгариб кетди. Мамлакатда етиштирилаётган пахтанинг учдан икки қисмидан кўпроғини бераётган ва Совет Иттифоқининг пахта базаси ҳисобланган Ўзбекистон пахтачиликни ривожлантиришда йилдан-йилга ажойиб муваффақиятларга эришмоқда.

31 октябрда республика планни бажарди, 2 ноябрда эса давлатга пахта сотиш мажбуриятини ҳам адо этди. Ҳосил йиғим-терими давом этмоқда, Бу йил Ўзбекистон мамлакатга камида 4 миллион тонна пахта беради, деб айтиш учун тўла ишонч бор.

Қишлоқ хўжалигининг барча бошқа тармоқларида ҳам йил муваффақиятли тугалланмоқда. Республика ғалла, пилла, жун, полиз маҳсулотлари, сабзавот, узум, тухум тайёрлаш планларини ошириб бажарди.

Коммунистик партиянинг Ленинча миллий сиёсати миллатларнинг равнақ топишини ва бир-бирига яқинлашиш ва қардошларча ўзаро ёрдам асосида уларнинг суверенитетини мустаҳкамлашни таъминлади.

СССР даги барча халқлар зилзила оқибатларини тугатишда Тошкентга кўрсатаётган жуда катта қардошлик ёрдами буюк дўстликнинг ёрқин ифодасидир. Партия, бутун мамлакат Тошкентга, унинг қаҳрамон ва мард аҳолисига ёрдамга келди.

Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги арафасида қардош республикалар ва Ўзбекистон вакиллари, Совет Армиясининг жангчилари турли массивларда ва Сергелида қуриб берган янги уйларда тошкентликлар қарийб 3500 янги квартира оладилар. Бу эса, шаҳримизда катта байрам куни кўплаб ҳовли тўйлари ҳам бўлади демакдир. Зилзиладан кейин жами 10 мингдан кўпроқ оила янги картира олди.

Зилзила вақтида Тошкент аҳолиси кўрсатган мардликни абадийлаштириш мақсадида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети кенг жамоатчиликнинг истакларини эътиборга олиб, республика пойтахтида «Мардлик» монументини қуриш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу монумент Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига очилади.

Ё. С. Насриддинова докладини тамомлай туриб, бундай деди:

— Эртага Совет давлати барпо этилганлигининг 50 йиллигига қадам қўяди. Совет ҳокимиятининг бутун ярим асрлик тарихи Октябрь революцияси СССР халқларини бошлаб чиққан йўлнинг, Коммунистлар партияси мамлакатни олиб бораётган йўлнинг тўғри эканлигини тасдиқлайди. Коммунистлар партиясининг доно сиёсати халқнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушмоқда, уни янгидан-янги ғалабаларга илҳомлантирмоқда. Ўзбекистон меҳнаткашлари мамлакатимизнинг барча қардош халқлари билан биргаликда битмас-туганмас куч-қувват, ғайратга, ватанпарварлик ҳис-туйғуларига тўлган ҳолда Октябрнинг 50 йиллигини кутиб оладилар, шонли юбилейни янгидан-янги ғалаба ва зафарлар билан нишонлайдилар.

Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги шарафига, социалистик Ватан, қаҳрамон совет халқи шарафига, жонажон Коммунистик партия шарафига айтилган хитобларни йиғилиш қатнашчилари гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар

* * *

Тантанали йиғилиш қатнашчилари учун катта концерт берилди.

(ЎзТАГ).

Ўртоқ А. Я. ПЕЛЬШЕ докладининг давоми

(Боши биринчи бетда)

Социалистик революциянинг яна бир жуда мураккаб проблемаси — қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш проблемаси ҳам муваффақиятли ҳал қилинди. Бу — бирдан бир тўғри йўл — Лениннинг кооперативлаштириш плани белгилаб берган йўл эди, техникавий қолоқ майда товар деҳқон хўжаликларини йирик, механизациялашган коллектив хўжалик изига ўтказиш йўли эди.

Айни бир вақтда Совет Иттифоқида чуқур маданий революция рўй берди. Бу маданий революция социализм қуриш программасининг энг муҳим таркибий қисми бўлди. Владимир Ильич бундай деган эди. «Лекин яксон қилинган капитализмдан кишининг қорни тўқ бўлмайди. Капитализм мерос қилиб қолдирган бутун маданиятни олиш ва ана шунинг ўзидан социализм қурмоқ керак. Бутун фанни, техникани, бутун билимларни, санъатни олиш керак. Бусиз биз коммунистик жамият ҳаётини қуролмаймиз». (Асарлар, 29-том, 58-бет).

Партия рус ва жаҳон маданиятининг муваффақиятлари билан кенг оммани баҳраманд қилди. Миллион-миллион ишчилар, деҳқонлар, уларнинг болалари ўқиб олий маълумот олдилар. Мамлакатда халқ зиёлилари ўсиб етишди.

Социализмнинг СССРдаги ғалабаси социал ва миллий муносабатлар соҳасига тубли ўзгаришлар киритди. Ишчилар, колхозчилар, зиёлилар яхлит ва жипс жамият бўлиб қолдилар. Бу жамиятни яратишда ва мустаҳкамлашда ўз атрофига меҳнаткаш деҳқонларни жипслаштирган бизнинг қаҳрамон ишчилар синфимиз раҳбарлик ролни ўйнаб келди ва ўйнамоқда.

Коммунистик партия ишчилар билан деҳқонлар иттифоқига таяниб, аниқ синфий йўлни қатъият билан ўтказиб келди, мамлакатни социализм қуришга дадил олиб келди.

Юздан кўпроқ катта ва кичик халқлар ленинча миллий сиёсат асосида аҳил оила бўлиб бирлашдилар. Улар рус халқи ёрдамида қардошларча ҳамжиҳат бўлиб, социализмга келдилар. Уларнинг кўплари бу йўлни капиталистик ривожланишнинг уқубатли босқичини четлаб, босиб ўтдилар.

Улуғ Ватан уруши совет тузумининг мустаҳкамлигини қаттиқ синовдан ўтказди. Халқимиз ўз озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолмоқ учун кўпгина қурбонлар беришга мажбур бўлди. Бу ғалаба бир армиянинг иккинчи армия устидан қозонган ғалабасигина бўлиб қолмади. шу билан бирга бу ғалаба аввало социализмнинг ғалабаси бўлди, экономикамиз ва идеологиямизнинг, фанимиз ва техникамизнинг, совет кишилари мардонаворлигининг, совет кишилари руҳи бардамлигининг ғалабаси бўлди. Биз душманни бош кўтармайдиган қилиб емириб ташладик ва Европа халқларини, шу жумладан немис халқини ҳам фашистларга қул бўлишдан сақлаб қолдик. Совет халқининг бу шижоатини инсоният ҳеч қачон унутмайди!

Немис-фашист қўшинлари Москва олдида тор-мор келтирилганлигининг 25 йиллиги яқинлашмоқда. Ўша машаққатли йилда Совет Иттифоқидаги ҳамма халқларнинг ўғил ва қизлари жонажон пойтахтни кўкрак кериб ҳимоя қилдилар, москваликларнинг ҳаммаси худди бир кишидек бош кўтариб чиқдилар. Қаҳрамон шаҳримиз Москванинг шон-шуҳрати сўнмас ўрнак бўлиб, абадий яркираб туради!

Уруш даврида фашист ваҳшийлар 70 мингдан кўпроқ шаҳар ва қишлоқларимизни вайрон қилдилар ва ёндириб ташладилар, кўп минглаб корхоналарни култепаларга айлантирдилар, ўн миллионлаб кишиларни бошпанасиз қолдирдилар. Ўша вақтда бутун халқаро реакция, мана энди Совет Иттифоқи кўп йиллар давомида ўзини ўнглаб ололмайдиган ожиз давлатга айланади, деб ҳисоблаб, заҳарханда қилиб хурсанд бўлган эди. Социализм душманларининг умидлари ҳар гал бўлганидек, бу сафар ҳам пуч бўлиб чиқди.

Урушдан кейинги даврда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг ҳар йилги ўсишидаги ўртача суръат бизнинг мамлакатимизда Америка Қўшма Штатларидагига қараганда юқори бўлиб чиқди. Маҳсулотнинг бир қанча муҳим турларини ишлаб чиқариш соҳасида СССР АҚШга етиб олибгина қолмасдан, шу билан бирга ундан ўзиб ҳам кетди — бизда темир руда, кўмир кўпроқ казиб чиқарилмоқда, кокс, цемент, магистраль тепловозлар ва электровозлар, ғалла комбайнлари, ёғоч, тахта, жун газламалар кўпроқ ишлаб чиқарилмоқда.

1965 йилда СССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш урушдан олдинги 1940 йилдагига нисбатан тахминан 8 баравар кўпайди. Халқ хўжалигининг энг муҳим тармоқлари фан-техника тараққиёти асосида техника билан қайта қуроллантирилди.

Етти йиллик план бажарилганлиги натижасида совет халқи коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш йўлида катта қадам қўйди. Етти йил мобайнида беш ярим мингга яқин саноат корхоналари қурилди ва ишга туширилди. Саноатдаги асосий ишлаб чиқариш фондлари икки баравар кўпайди.

Мана шуларнинг ҳаммаси ишчилар, деҳқонлар, инженер-техник ходимлар ва илмий ходимлар фидокорона ва чинакам қаҳрамонона меҳнатининг самараларидир.

Эртага мамлакатимизнинг шаҳарлари ва қишлоқларида янги орденлар ва медаллари кўксига тақиб олган, етти йиллик планни муваффақиятли бажарганликлари учун ҳукуматнинг юксак мукофотларига сазовор бўлган ўз корхоналари ва қурилишларининг байроқларини кўтариб олган минг-минглаб меҳнатчилар байрам намойишининг биринчи сафларида ўтадилар. Социалистик мусобақа ғолибларини Ватан муносиб равишда тақдирлади, ўзининг энг яхши ўғил ва қизлари билан Ватанимиз фахрланади!

Ватанимиз социалистик тузум туфайли, совет кишиларининг коммунизм идеалларига садоқати, партия билан халқнинг бузилмас бирлиги туфайли қолоқликдан қутулиб, иқтисодий, сиёсий ва маънавий кучларнинг равнақи сари зўр куч билан парвоз қилди. «Бизнинг партиямиз, — деди Л. И. Брежнев КПСС XXIII съездида, — халқни буюк ишлар қилишга уюштира ва руҳлантира олганлиги билан ўз номини абадийлаштирди». Совет Иттифоқининг жаҳоншумул тарихий ғалабалари Октябрь революцияси идеяларини, ленинизм идеяларини амалга ошириб, Коммунистик партия халқимизни бошлаб бораётган йўл тўғри йўл эканлигини тўла равишда исботлади!

II. КПСС XXIII СЪЕЗДИНИНГ ҚАРОРЛАРИ — КОММУНИЗМ ҚУРИШНИНГ УМУМХАЛҚ ПРОГРАММАСИ

Ўртоқлар!

Халқимиз Совет давлати туғилган кунни ҳар сафар тантанали равишда нишонлар экан, ўз тақдирининг ижодкори ва хўжайини бўлганлиги учун ҳам ўтган йилнинг натижаларини ишчанлик билан якунлайди ва эришилган муваффақиятларни муносиб равишда қайд қилиб, ўзининг бутун диққат ва эътиборини коммунистик қурилишнинг навбатдаги вазифаларига қаратади.

Хўш, Октябрь революциясининг қирқ тўққизинчи йилида қандай муҳим воқеалар юз берди? Аввало, у жуда катта тарихий воқеа йили — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съезди йили бўлиб, совет кишиларининг ва чет эллардаги дўстларимизнинг онгида ўчмас из қолдирди.

Съездимиз марксизм-ленинизм идеяларининг ҳаётбахш кучини, коммунистик ҳаракатнинг жипслигини, чинакам революционерларнинг ревизионизмга ва догматизмга нисбатан муросасизлигини бутун дунё олдида намойиш қилди. Съезд қарорларини партия ва халқ, қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг ҳаммаси маъқуллади. КПСС XXIII съезди мамлакатимиз сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётининг ҳамма томонларига жуда катта ва самарали таъсир ўтказаётганлиги борган сари тобора кўпроқ намоён бўлмоқда.

Ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкинки, съезд иши учун характерли бўлган ижодкорлик, ишчанлик ва принципиаллик, партия ва давлат фаолиятининг муҳим масалаларини ҳал этишда реалистик йўл тутиш вазияти кундалик жонли практикада тобора кўпроқ қарор топмоқда.

Субъективизмни таг-томири билан йўқотиш, партия ва давлат турмушининг ленинча нормаларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, социализмнинг объектив иқтисодий қонунлари талабларига мувофиқ халқ хўжалигига илмий раҳбарлик қилишни таъминлаш соҳасида 1964—1965 йилларда Марказий Комитет Пленумларида ва партиянинг XXIII съездида ишлаб чиқилган чораларнинг тўғрилиги салмоқдор ва яққол аён бўлиб қолди.

КПСС XXIII съезди беш йиллик планни тузишга доир Директиваларни ишлаб чиқди. Бу планни бажариш халқ хўжалигини янада зўр куч билан юксалтиришни таъминлайди, совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондириш учун шарт-шароит яратиб беради. Асосий ишлаб чиқариш фондлари бир ярим баравар кўпаяди, миллий даромад 38-41 процент ошади, меҳнаткашларнинг реал даромадлари 1,3 баравар кўпаяди.

Янги беш йиллик дадил қадам ташлаб жўнашиб кетди. Улуғ Октябрь байрамини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақа зўр муваффақият билан якунланди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг ўн ойлик плани ошириб бажарилди. Маҳсулот ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан пландаги 6,7 процент ўрнига 8,3 процентдан зиёд кўпайди.

КПСС Марказий Комитети саноат ходимларини қизғин қутлайди ва уларнинг меҳнатда янги ғалабаларга эришувларини тилайди.

Аҳоли эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондириш лозим бўлган енгил саноат суръатини тезлаштирмоқда. Тўққиз ой мобайнида жун газламалар ишлаб чиқариш 10 процент, устки трикотаж ишлаб чиқариш 20 процент, пойафзал ишлаб чиқариш 8 процент кўпайди.

Ишчилар синфи йиллик топшириқни ҳам мана шундай муваффақият билан адо этади, деб умид қилмоқ учун ҳамма асослар бор. Дастлабки ҳисобларга қараганда, бу йил мамлакат 97 миллион тонна пўлат, 260 миллион тоннадан кўпроқ нефть, 550 миллиард киловатт-соатга яқин электр энергия олади.

Беш йилликнинг биринчи йили ўзига хос йил бўлди. Саноат янги шароитда ишлай бошлади. Бундай шароитда халқ хўжалигини бошқаришда иқтисодий методларнинг роли кучая беради, ишлаб чиқариш корхоналари коллективларининг моддий манфаатдорлиги кучая беради, уларнинг ижодий ташаббускорлиги ўса беради. Бу эса ҳозирнинг ўзидаёқ сезиларли натижалар бермоқда.

Хўжаликни юритишнинг янги системасига ўтган корхоналар ўтган йилдагига қараганда яхшироқ натижага эришдилар. Масалан, бу корхоналарда реализация қилинган маҳсулотнинг ҳажми тўққиз ой мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процентдан зиёдроқ, меҳнат унумдорлиги 8 процент, олинган фойда 20 процентдан зиёдроқ ошди.

Мамлакатнинг заводлари ва фабрикалари Москва ва Ленинграддаги илғор саноат корхоналаридан ўрнак олиб, ишлаб чиқаришнинг техника даражасини ошириш учун, маҳсулот сифатини яхшилаш учун зўр бериб кураш олиб бормоқдалар. Кўпгина корхоналарда янги, тағин ҳам такомиллаштирилган буюмларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда.

Саноатимизнинг муваффақиятлари бизни қувонтиради ва руҳлантиради. Лекин табиийдирки, бу муваффақиятлар бизнинг эътиборимизни мавжуд камчиликлардан, кўпгина корхоналарда ва бутун-бутун саноат тармоқларида бўлган ғоят катта резервлардан суст, баъзан эса уқувсизлик билан фойдаланилаётганлигидан бизнинг эътиборимизни чалғита олмайди.

Иқтисодий ислоҳотни ўтказишни давом эттиравериш — катта умумхалқ ишидир. Бу иш саноат корхоналари коллективларининг, шу корхоналардаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, министрликлар ва идораларининг, план ва молия органларининг тинимсиз куч ва ғайрат сарфлашларини талаб қилади.

Асосий ишлаб чиқариш фондларидан тағин ҳам самарали фойдаланишга, янги техникани жорий қилишга, меҳнатни яхшироқ ташкил этишга, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлашга эришмоқ керак. Планлаштириш ва моддий техника таъминотини кўпроқ илмий асосга қуриш, меҳнатга тўғри ҳақ тўлашни таъминлаш зарур. Хўжалик кадрларининг экономикани чуқур биладиган, ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янги иқтисодий методларини эгаллаб олишга лаёқатли бўлган кадрларини танлаш, тарбиялаш ва ўқитиш ишига жуда катта аҳамият берилмоқда.

Қурилиш ташкилотларининг ишларини яхшилаш вазифаси айниқса кескин вазифа бўлиб қолмоқда. Бинокорларнинг бурчи шуки, улар ишлаб чиқариш қувватларини тағин ҳам тезроқ ишга туширишни таъминлашлари, маблағларнинг сочиб юборилишига йўл қўймасликлари, нобудгарчиликлар ва унумсиз харажатларга қарши тинмай кураш олиб боришлари, иш сифатини яхшилай беришлари лозим.

Революцион байрамимизни кутиб олар эканмиз, совет кишилари қишлоқ хўжалик меҳнатчиларининг ажойиб муваффақиятларидан айниқса қувониб, мамнун бўлганликларини изҳор қилмоқдалар. Совет ҳокимиятининг бутун 49 йили давомида бу йил дон экинларидан энг кўп ҳосил олинганлигини кўриб ҳаммамиз астойдил қувонмоқдамиз.

1 ноябрга қадар колхозлар ва совхозлар давлат омборларига 75 миллион тоннага яқин дон тўкиб қўйдилар.

Пахта, қанд лавлаги, кунгабоқар, собзавот, картошка, луб ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан ҳам яхшигина ҳосил етиштирилди.

Ўтган йилги қишловда рўй берган қийинчиликларга қарамай, чорвачилик муваффақиятли равишда ривожланмоқда. Қорамоллар, қўйлар ва паррандалар сони кўпайди, уларнинг маҳсулдорлиги ошди. Чорвачилик маҳсулотининг ҳамма турларини харид қилиш плани 1 ноябргача ошириб бажарилди. Ўтган йилнинг 10 ойидагига нисбатан 1 миллион 100 минг тонна кўп сут, 692 минг тонна кўп гўшт, 12 минг тонна кўп жун тайёрланди.

Аммо қишлоқ хўжалигининг катта ютуқлари ва муваффақиятларига холис баҳо берадиган бўлсак, бу йил об-ҳаво шароити қулай келганлигини айтмаслик мумкин эмас, албатта. Лекин шундай бўлса ҳам бу муваффақият қозонишнинг шартларидан бири, холос.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда партия ўтказаётган йўлнинг тўғрилиги бу муваффақиятларни белгиловчи омил бўлди. КПСС Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин унчалик кўп вақт ўтмади, лекин шу Пленумда ишлаб чиқилган чораларнинг амалга оширилиши социалистик қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг табиатига хос бўлган объектив имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланиш учун кенг йўл очиб берди.

Давлат томонидан қишлоқ хўжалигига берилаётган ёрдам қатъий равишда кучайтирилди. Сарфланаётган капитал маблағлар кўпайтирилди, техника ва ўғитлар қишлоқ хўжалигига кўпроқ етказиб берилди, қишлоқ хўжалик маҳсулоти ва саноат молларига иқтисодий жиҳатдан асосланган нархлар белгиланди, моддий манфаатдорлик принципига муттасил риоя қилинмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси колхозчиларнинг, барча қишлоқ хўжалик ходимларининг меҳнат активлигини мисли кўрилмаган равишда оширишни таъминлади.

Партия ва совет органларининг ташкилотчилик иши фан ва кўп йиллик тажриба талабларини ниҳоят даражада ҳурматлашга, колхоз ва совхоз кадрларининг ташаббусини, мустақиллигини ва хўжалик ишларини оқилона юритишларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга асосланмоқда.

КПСС Марказий Комитети қишлоқ меҳнатчиларини катта ғалаба билан қизғин табриклаб, улар эришган муваффақиятларини мустаҳкамлайдилар ва янада кўпайтирадилар, деб ишонч билдиради.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш йўлини изчиллик билан оғишмай ўтказа беради, колхоз қишлоғига ҳар томонлама берилаётган ёрдамни кўпайтира беради.

Қишлоқ хўжалигида қўлга киритилган муваффақиятлар, энди қишлоқдаги ишлар унчалик куч ва ғайрат сарфланмаса ҳам жиддий равишда яхшилана беради, деган хотиржамлик ва умидворлик туғдириш мумкинлиги эҳтимолдан холи эмас. Лекин шу нарсани унутмаслик керакки, қишлоқ хўжалигида камчиликлар, ҳал этилмаган проблемалар оз эмас. Муайян қийинчиликлар ҳам бор. Далаларнинг ҳосилдорлигини оширмоқ, чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтирмоқ учун, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг таннархини камайтирмоқ учун, ерларни ва ирригация ишларини яхшилаш мақсадида КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида ишлаб чиқилган программани бажармоқ учун кўп куч сарфланиши керак.

Маълумки, шу беш йилликда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш суръатларини бир-бирига яқинлаштириш зарур. Қишлоққа машиналар, ўғитлар, заҳарли химикатлар ва бошқа саноат маҳсулотларини етказиб бериш йилдан-йилга кўпайтирилиши лозим. Қишлоқдаги қурилиш ишлари, тайёрлаш ва савдо органларининг ишлари, қишлоқ хўжалиги хом ашёсини қайта ишлаб берадиган корхоналарнинг ишлари анча яхшилашга муҳтож.

Халқнинг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондириш социалистик ишлаб чиқаришнинг асосий мақсадидир. Буни меҳнаткашларнинг реал даромадлари тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги яққол кўрсатиб турибди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда меҳнаткашлар олаётган реал даромадлар 1966 йилда урушдан олдинги 1940 йилдагига нисбатан уч баравар ошиқ бўлди, 1958 йилдагига нисбатан 37 процент ошиқ бўлди.

Октябрнинг 48 йиллигидан кейин ўтган йил мобайнида аввалларида ҳам бўлганидек, уй-жой проблемасини ҳал этишга муттасил эътибор берилиб турди. Шу вақт ичида мамлакатда бир миллион саккиз юз мингдан кўпроқ шинам квартиралар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари, қишлоқларда 375 минг уй қурилди. Ўн ярим миллионга яқин киши янги квартираларга кўчиб кирди ва ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

Уй-жой қурилиши мисли йўқ кенг кўламда олиб борилмоқда, лекин бизда уй-жойга бўлган эҳтиёж ҳали катта. Шу сабабли бундан буён ҳам уй-жой биноларни қуришга катта-катта маблағлар сарфлана беради, бунинг учун ҳамма имкониятлардан фойдаланила беради.

Халқ истеъмоли тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Мана шунинг ўзида ҳам аҳолини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлашни яхшиламоқ учун кейинги вақтларда қабул қилинган амалий чоралар очиқ кўриниб турибди. Мисол учун ҳар хил нонлар, қанд-шакар, ўсимлик мойи ва сариёғ, маргарин, макарон, кондитер буюмлари сингари озиқ-овқат маҳсулотларини олиб кўрайлик. Бу маҳсулотлар аҳолининг талабини асосан қондириш учун етарли миқдорда савдо шохобчаларига берилмоқда. Гўшт ва сут сотиш кўпайтирилди. Қишлоқда савдо сезиларли равишда яхшиланди.

Шу йилнинг ўн ойи мобайнида чакана савдонинг товар обороти 92 миллиард сўмни ташкил қилди ёки планда мўлжаллангандан қарийб бир миллиард сўм ошиб кетди.

Савдо орқали, шунингдек ижтимоий фондлар орқали ҳам халқ истеъмоли ўсиб бораётганлиги шак-шубҳасиз. Лекин турмушнинг талаблари, совет кишиларининг талаблари йилдан-йилга ўсиб бормоқда.

КПСС XXIII съезди истеъмол буюмлари ишлаб чиқараётган саноат тармоқларининг ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқараётган тармоқлардан орқада қолаётганлигини тугатиш вазифасини қўйди. Бу вазифани бажаришда ҳам ҳозир кўпгина ишлар қилинмоқда. Баъзи саноат молларига ва аввало пойафзалга, трикотаж ва тикилган буюмларга, мебель, холодильникларга ошиб бораётган талабни тезроқ қондирмоқ учун жиддий чоралар кўрилмоқда. Лекин гап фақат сонда эмас, шу билан бирга товарнинг сифатида ҳам эканлигини пайқамаслик мумкин эмас. Шу молларнинг кўплари етарли миқдорда чиқарилмоқда-ку. Аммо эндиликда одамлар юксак талаблар қўймоқдалар, модага қараб, дидларига ёқадиган молларни танлаб олмоқдалар.

Савдо ходимларининг бурчи шуки, улар харидорларнинг талабини яхшироқ ва тезроқ ўрганиб туришлари лозим. Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати ходимлари илғор корхоналардан ўрнак олиб, ишлаб чиқаришни тезроқ қайта қуришлари, маҳсулот сифатини яхшилай беришлари, чиқарилаётган молнинг сонини кўпайтиришга эмас, балки халқ талабига жавоб берадиган молни ишлаб чиқаришга эътибор беришлари лозим.

Маиший хизмат кўрсатишни халқ хўжалигининг механизациялаштирилган йирик тармоғига айлантиришимиз керак. Бу тармоқ катта моддий техникавий база олади. Шуни уқтириб ўтиш керакки, маиший хизмат кўрсатишни тўғри ташкил этиш партия қўйган вазифани ҳал этишга — шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг турмуш шароитини бир-бирига яқинлаштиришга ёрдам бериши лозим.

Коммунистик партия ва Совет давлати мамлакатнинг маънавий турмушини яшнатмоқ учун шарт-шароит вужудга келтириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда умумий таълим мактабларида 48 миллиондан кўпроқ киши, техникумларда тўрт миллионга яқин киши ва олий ўқув юртларида 4,1 миллион киши ўқимоқда. Бу йил саккизинчи синфларни тамомлаб чиққан ёшларнинг 75 процентга яқини ўрта мактаблар ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқишни давом эттирмоқда.

Олимларимизнинг меҳнати ҳаммани қойил қолдирмоқда. Совет кишилари биринчи бўлиб, космос йўлини очиб бердилар ва сабот билан коинот сирларини ўрганишни давом эттирмоқдалар.

Дунёда биринчи бўлган бизнинг Ой сунъий йўлдошимиздан шу йил апрель ойида Коммунистик гимн — «Интернационал» социализм ғалабаларининг рамзи бўлиб янгради.

Физика, химия, радиоэлектроника, биология ва медицина соҳасида, сунъий олмос, янги ўта пишиқ материаллар, ноёб машина ва станоклар, овоздан тез учувчи самолётлар, кучли ракеталар яратиш соҳасида катта муваффақиятларга эришилди.

Адабиёт билан санъат мамлакатнинг маданий тараққиётида ва оммани коммунистик руҳда тарбиялашда тобора зўрроқ таъсирчан куч бўлиб бормоқда. Ленин партияси бадиий интеллигенциянинг ижодига чуқур ҳурмат билан қарайди, ўзининг коммунистик жамият қурилишидаги масъулиятли ролини муносиб бажаришда унга меҳрибонлик билан ёрдам бермоқда ва ёрдам бераверади. Совет халқи ёзувчилардан, санъат арбобларидан турмушни ҳаққоний акс эттирувчи, партия ғояларининг кучини юксак бадиий маҳорат билан уйғунлаштирувчи асарлар кутмоқда.

Октябрнинг қирқ тўққизинчи йили социалистик давлатимиз янада мустаҳкамланган ва ривожланган йил бўлди. Совет социалистик тузумининг сиёсий негизи бўлган ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонлар иттифоқи, мамлакатимиз халқларининг дўстлиги, барча меҳнаткашларнинг ғоявий-сиёсий бирлиги, уларнинг Коммунистик партия теварагидаги, унинг Марказий Комитети ва Совет ҳукумати теварагидаги жипслиги тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди.

КПСС XXIII съезди социалистик демократияни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг, давлат ҳокимияти органлари ва энг оммавий жамоат ташкилотлари бўлган Советлар фаолиятини яхшилашнинг кенг программасини белгилаб берди.

Меҳнаткашлар депутатлари Советлари шуғулланаётган масалаларнинг кўлами кенг. Эндиликда, КПСС XXIII съезди совет органларининг майда-чуйда ишларига аралашишга ва улар қиладиган ишларни бажаришга батамом чек қўйишни, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини амалга оширишда Советларнинг активлигини оширишни талаб қилган бир пайтда уларнинг роли айниқса ўсиб бормоқда.

Ҳозир партия, совет, касаба союз ва хўжалик ташкилотларининг иш услубини такомиллаштириш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, одамларга, уларнинг ишига, уларнинг таклифлари ва эҳтиёжларига эътиборни кучайтириш масалалари, моддий бойликларни, табиий бойликларни тежаб-тергаб ишлатиш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Ўзингизга маълумки, кейинги вақтларда совет гражданларининг хавфсизлиги, ор-номуси ва шон-шарафини муҳофаза қилишни кучайтириш юзасидан жиддий чоралар кўрилди. Ҳуқуқ-тартиботларни бузишларни барҳам топтиришга қаратилган қонунларни бутун халқ маъқуллаб кутиб олди. Бунинг сабаби ҳам маълум. Совет кишилари социалистик турмуш муҳити ҳамиша осойишта ва мусаффо бўлишини истайдилар.

Ўртоқлар! Бугун, Совет давлати турмушининг эллигинчи, юбилей йили арафасида ажойиб ёшларимиз тўғрисида самимий сўзлар айтгинг келади. Бизнинг йигит ва қизларимиз онгли турмушга қадам қўяр эканлар, аввало оталарнинг тажрибасига мурожаат қилишади, революцион традицияларни ривожлантириш ва кўпайтириш учун уларни қабул қилиб олишади. Комсомоллар ва ёшлар совет халқининг революцион, ҳарбий ва меҳнат шуҳрати жойларига юриш сингари ватанпарварлик ҳаракати кенг қулоч ёзганлиги тасодифий бир ҳол эмас.

Шу юришлар қатнашчиларининг Москва Қизил майдонидаги слёти вақтида ёшларнинг партияга садоқат, Ленин васиятларига садоқат тўғрисида қасамёд қилиб айтган:

«Бизнинг авлодимиз ҳеч қачон Ленин йўлидан четга чиқмайди! Қалбимизнинг ҳар бир тепиши, яшаган ҳар бир кунимиз, ўзимизнинг бутун турмушимиз билан қасамёд қилиб айтамизки, ер юзида коммунизмни қарор топтирамиз!» — деган сўзлари янгради.

Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашда ўз жонини қурбон қилган кишиларнинг ҳайкаллари шаҳарларда ва қишлоқларнинг чеккаларида, тепаларда ва кўчаларнинг чорраҳаларида қад кўтариб турибди. Бу жойлар совет кишилари учун муқаддасдир. Бу жойларда абадий шуҳрат олови ёниб, янги-янги авлодларнинг дилини ёритиб турибди. Бу олов ўчмайди, асло сўнмайди! Октябрь революциясининг алангаси турмушнинг ўзи каби абадийдир.

Битмас-туганмас ҳаётбахш куч ва ижодий ғайратга тўлиб-тошган совет халқи мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада юксалтиришнинг КПСС XXIII съезди белгилаб берган программасини бажаришга киришди. Унинг илҳомбахш меҳнати бутун совет жамиятига ва ҳар бир кишига наф келтирувчи янгидан-янги моддий ва маънавий бойликларнинг чашмаси бўлади.

Октябрь революциясининг тарихий ҳаққонийлиги, совет социалистик тузумининг афзаллиги умри тугаб бораётган капиталистик системанинг инқирози манзарасида айниқса яққол кўринмоқда.

Империализм апологетларининг «капиталистик тузум яшариб бормоқда» ва қандайдир «ялпи фаровонлик» жамиятига айланиб бормоқда, деган уйдирма гапларни турмуш рад этмоқда. Империалистик мамлакатлардаги техника тараққиёти ва иқтисодий ривожланиш самараларини монополистик капитал зўрлик билан ўзиники қилиб олмоқда, социал тенгсизлик ўсиб бормоқда.

Монополиялар ҳали ҳеч қачон сўнгги йиллардагидек бойлик орттирмаган эди. Империалистик мамлакатларда вужудга келган экономикани давлат-монополистик тарзда бошқариш системаси айни монополияларнинг манфаатларига хизмат қилмоқда.

Меҳнат билан капитал ўртасидаги, монополиялар билан халқ ўртасидаги антагонизмнинг ўсиши, бир ҳовуч молия капитали магнатларининг зулми кучайиб бораётганлиги, ирқчиликнинг авж олаётганлиги, миллий бойликлар ҳарбий саноат трестларининг ғаразли мақсадлари йўлида ўтказилаётган милитаризация тадбирларига совурилаётганлиги, монополияларнинг меҳнаткашлар турмуш даражасига ва демократик ҳуқуқларига ҳужум қилаётганлиги — ҳозирги кундаги капиталистик воқеликнинг инкор қилиб бўлмайдиган фактлари ана шулардан иборат.

Ғарбдаги баъзи мамлакатларда ишчилар синфи қаттиқ кураш натижасида иш ҳақини бирмунча оширишга эришганлиги инфляция натижасида кўп жиҳатдан пучга чиқиб қолмоқда. Ҳатто капитализмнинг бадавлат мамлакатларида ҳам миллион-миллион кишиларнинг боши камбағалчиликдан чиқмаяпти.

Америка касаба союзлари бирлашмасининг яқинда Қўшма Штатлар конгрессига тақдим этган баёнотида мамлакат аҳолисининг бешдан бир қисми камбағалчиликда яшамоқда, деб айтилади.

Капитал мамлакатларидаги меҳнаткашларнинг синфий жанглари бўшашаётгани йўқ, ишчилар синфи билан унинг партиялари капитализмга ҳужум қилиб, меҳнаткашларнинг иқтисодий, социал ва сиёсий ҳуқуқлари учун курашнинг ғоят турли-туман формаларидан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар. Меҳнат аҳли марксчи-ленинчи партиялар, коммунистлар уларнинг ҳаётий манфаатларини қатъият ва изчиллик билан ҳимоя қилишларини тобора чуқурроқ англаб бормоқда.

Фақат социализмгина меҳнаткашларга реал сиёсий эркинликларни ва моддий бойликларнинг адолатли тарзда тақсимланишини таъминлаб бера олишини, планетамиздаги меҳнат аҳли социализм йўлидан боргандагина тўла социал озодликка, чинакам халқ ҳокимиятига ва ҳақиқатан ҳам ялпи фаровонликка эришиши мумкинлигини Октябрь революциясининг тарихий тажрибаси ғоят ишонарли тарзда кўрсатди.

III. КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИНИНГ ХАЛҚАРО АҲАМИЯТИ. ТИНЧЛИК УЧУН, ИМПЕРИАЛИСТИК АГРЕССИЯГА ҚАРШИ КУРАШ

Ўртоқлар!

Октябрь ғояларининг улуғвор кучи шундан иборатки, у, халқларни эксплуатация ва зулмнинг ҳамма формаларидан озод қилиш ғояларидир, социалистик яратувчилик ва инсонпарварлик, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ғояларидир. Октябрь ғоялари барча мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларига, энг эзгу орзу-умидларига мос бўлиб тушмоқда ва шу сабабли бу ғоялар тинчлик, миллий озодлик, демократия ва социализм кучларининг халққа душман халқаро реакция кучларига қарши ҳужум байроғи бўлиб қолди.

Социалистик ҳамдўстликдаги халқларнинг қудратли яратувчилик шижоати, капитал мамлакатлардаги пролетариатнинг синфий жанглари, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик кураши, тинчликсевар кучларнинг империалистик агрессияга қарши, янги жаҳон урушининг олдини олиш учун кураши ана шу ҳужумда яхлит бўлиб қўшилиб кетмоқда.

Улуғ байрам кунида Совет Иттифоқи коммунистлари, бутун халқимиз қардош коммунистик партияларга бирдамлик ва мададкорлик изҳор қиладилар.

Капитал ҳукмрон бўлган қирқта мамлакатда коммунистлар подпольенинг оғир шароитларида ишлашга мажбур бўлмоқдалар. Улар таъқиблардан қўрқмай, қаҳрамонона кураш олиб бормоқдалар. Биз меҳнаткашларнинг бахт-саодати учун довюрак курашчиларга қардошлик саломи йўллаймиз!

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати КПССнинг XXIII съездида маъқулланган ташқи сиёсат йўлини қатъият ва изчиллик билан ўтказиб келмоқдалар. Коммунизм қурилишидаги, империализмга қарши, тинчлик ва хавфсизлик учун курашдаги бизнинг муваффақиятларимиз бошқа социалистик мамлакатлар ва барча революцион, прогрессив кучларнинг муваффақиятларидан ажралмасдир.

Совет халқи, социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари империалистик агрессия сиёсатига оғиздаги дўқ-пўписаларни эмас, балки ҳаракат бирлигини, социалистик ҳамдўстликнинг иқтисодий потенциали ва ҳарбий-сиёсий қувватини мустаҳкамлашни қарама-қарши қилиб қўймоқдалар. Уларнинг янги ҳаёт қуришдаги муваффақиятлари, уларнинг тинчликсеварлик ташқи сиёсати бутун дунё халқлари кўз ўнгида социализм ғояларининг жозибали кучини мустаҳкамламоқда.

Империалистик реакциянинг кирдикорлари, унинг янги дунё кучларига қилаётган ҳамлалари маълум қийинчиликларни вужудга келтирмоқда, албатта. Лекин халқларнинг озодлик ҳаракатини тўхтатиб бўлмайди. Бу ҳаракат ўсиб ва кенгайиб, жаҳондаги воқеаларнинг жозибали кучини мустаҳкамламоқда.

Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг сиёсати равшан ва тушунарлидир. Биз ўзимизнинг ички ишларимизга ҳеч кимнинг аралашишига йўл қўймаймиз, бошқа мамлакатлар ва халқларнинг ишларига империалистларнинг ҳар қандай аралашувига қарши қатъият билан кураш олиб борамиз, айни маҳалда ўзимизнинг тартибларимизни бошқаларга зўрлаб қабул қилдиришга уринмаймиз. Бизнинг партиямиз революцияни «экспорт» қилиш ёки «унга туртки бериш» назарияларини рад этиб, В. И. Лениннинг коммунизмнинг аҳамиятини амалда, мисолда кўрсатиш лозим деган кўрсатмаларига муттасил амал қилиб келмоқда. Мамлакатимизда муваффақиятли суратда коммунизм қуриш ана шундай илҳомбахш мисол бўлади.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Куба Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Румыния Социалистик Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси ва Югославия Социалистик Федератив Республикаси билан қардошлик муносабатлари муваффақиятли ривожланиб бораётганлигидан ғоят мамнундирлар.

Социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатлар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликнинг ривожланиб бораётганлиги ҳар бир мамлакатнинг равнақ топишига ёрдам беради ва айни маҳалда жаҳон социализм системасини мустаҳкамлайди. Социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий алоқалар доимо ўсиб бораётганлиги ҳаммамизни қувонтиради. Халқ хўжалик планларини координациялаш кенгаймоқда, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш ривожланиб бормоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган давлатлар ўртасидаги савдо-сотиқнинг умумий ҳажми 1961—1965 йилларда 100 миллиард сўмга етай деб қолди. Ҳозирги беш йилликда савдо-сотиқ ҳажми тахминан бир ярим баравар ортади.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат комитетининг Бухарестда бўлиб ўтган кенгаши социалистик мамлакатлар сиёсий ҳамкорлигини ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. Бу кенгаш Европадаги социалистик мамлакатлар бирлиги ва жипслигини намойиш қилиб кўрсатди, ҳаракатларни янада координациялашга ёрдам берди.

Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Куба, Монголия, Польша, Румыния ва Чехословакия партия ҳамда ҳукумат раҳбарларининг яқинда совет элида бўлган қардошлик учрашувлари тўла ҳамжиҳатлик ва бирлик руҳида ўтди.

Ўртоқлар! Вьетнамдаги таҳликали воқеалар социалистик давлатлар халқларининг, бутун дунё халқларининг эътиборини ўзига тортмоқда. Қўшма Штатлар империалистлари қаҳрамон Вьетнам халқига қарши қонли босқинчилик урушини давом эттирмоқда.

Вьетнам элига ташланаётган америка бомбаларининг портлаши Ҳинди-Хитой ярим оролидан анча узоқларда ҳам мудҳиш акссадо бермоқда. Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши ҳаракат бутун дунёда ўсиб бормоқда, Қўшма Штатлар ташқи сиёсат соҳасида тобора кўпроқ яккаланиб қолмоқда.

Совет Иттифоқи Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги ваҳшиёна урушини қаттиян қоралайди. Бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда у Америка агрессиясини даф қилиш учун қаҳрамон Вьетнам халқига зарур бўлган ёрдамни кўрсатиб келди ва бундан буён ҳам кўрсатаверади. КПССнинг бутун сиёсати, социалистик мамлакатларнинг Бухарестдаги кенгашда қабул қилган қарорлари бу хусусда ҳеч қандай шак-шубҳага ўрин қолдирмайди.

Совет ҳукумати масалани бартараф этишнинг 1954 йилги Женева битимларида асослаб берилган, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг машҳур тўрт моддасида ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг беш моддасида баён этилган адолатли программани батамом қўллаб-қувватлайди.

Кейинги вақтларда АҚШ ҳукмрон доиралари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатларни яхшилашга тайёрмиз, деган гапларни қайта-қайта такрорламоқдалар. Лекин Қўшма Штатлар социалистик ҳамдўстликдаги давлатлардан бирига қарши агрессияни кенгайтириш йўлидан боришни давом эттираётган экан, бу гапларнинг қандай қиммати бўлиши мумкин?

Совет Иттифоқи Европадаги бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳамдўстликда Европа қитъасидаги тинчлик ва хавфсизликни қатъият билан ҳимоя қилиб турибди. АҚШ ҳукмрон доираларининг мадади билан Германия Федератив Республикаси ҳукумати зўр бериб ўтказаётган реванш сиёсати Европа марказида хатарли ҳарбий ўчоқни вужудга келтирмоқда. Германия Федератив Республикасининг агрессив кучлари иккинчи жаҳон уруши якунларини қайта кўриб чиқишни, Европада таркиб топган давлат чегараларини ўзгартиришни орзу қилмоқдалар. Бонннинг ҳозирги ташқи сиёсат йўлига ана шу хом хаёллар асос қилиб олинган.

Европани тинч ривожлантиришнинг реал йўли Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатлар Бухарест кенгашида қабул қилинган декларацияда белгилаб берилган бўлиб, бу йўл Европа давлатларининг ўртасидаги мавжуд чегараларнинг ўзгармаслиги ва даҳлсизлигини эътироф қилишдан, Германия Федератив Республикасининг ядро қуролига эга бўлишига ҳеч қандай имконият қолдирмаслигидан иборат.

(Давоми учинчи бетда).

Ўртоқ А. Я. ПЕЛЬШЕ докладининг охири

(Боши 1 ва 2-бетларда).

Совет Иттифоқи Ғарбий ва Шарқий Европа давлатларининг ҳар томонлама ҳамкорлик қилишини, дунёнинг ана шу районидаги ҳарбий кескинликни юмшатишни, бир-бирига қарама қарши турган ҳарбий блокларни тарқатиб юборишни ёқлаб чиқмоқдалар. Европадаги барча давлатларнинг тўпланиб, ҳозиргача киритилган ва яна киритилиши мумкин бўлган таклифларни муҳокама қиладиган ва музокаралар ўтказадиган вақти келди.

Мамлакатимизнинг ва бошқа социалистик давлатларнинг изчил тинчлик сиёсати Ғарбий Европага «совет ҳарбий хавфи» тўғрисида реакцион пропаганда тўқиб чиқарган эртакка қараганда анча таъсирчан бўлиб чиқди. Эндиликда Вашингтон-Бонн ўқи Европа мамлакатларига қандай хавф солаётганлигини ана шу мамлакатлардаги ижтимоий-сиёсий доираларнинг тобора кенг табақалари тушуниб олмоқда.

Америка империализмининг Европадаги реакцион кучлари билан иттифоқ бўлиб тузган НАТО системаси чуқур тангликни бошидан кечирмоқда. Франция тупроғидан чиқариб юборилган унинг штаблари ночор аҳволга тушиб қолганидан бошпана қидириб, Европа йўлларида санқиб юрибди.

Хавфсизликнинг пухта системаси ҳали вужудга келтирилмаган экан, Европадаги социалистик давлатлар Варшава шартномаси мудофаа ташкилотини мустаҳкамлай берадилар, ўз қуролли кучларининг жанговар тайёргарлигини ва биргалашиб ҳаракат қилиш маҳоратини такомиллаштира берадилар. Энг замонавий қурол-яроғларга ва юксак маънавий руҳга эга бўлган бизнинг қуролли кучларимиз жаҳон социалистик системаси ғалабаларини ҳимоя қилишга ва ҳар қандай агрессорларга қақшатғич зарба беришга ҳамиша шай бўлиб турибдилар.

Ўртоқлар! Совет Иттифоқи мустамлакачилик ва ирқчилик режимлари зулми остида қолиб келаётган халқларнинг курашини қатъият билан қўллаб-қувватламоқда, мустамлакачиликка қарши ҳамма кучларнинг биргаликда ҳаракат қилишини ёқлаб чиқмоқда. Курашаётган халқлар Ангола, Мозамбик, Уммон узра озодлик байроғини тикадиган кун, Родезия ва Жанубий Африка Республикасидаги ирқчилик зулми абадий тугатиладиган кун узоқ эмас. Мустамлакачилик билан ирқчилик планетамиздан супириб ташланиши лозим!

Совет Иттифоқи мустақил сиёсат ўтказаётган ёш миллий давлатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантирмоқда. Бизнинг Бирлашган Араб Республикаси, Жазоир, Сурия, Гвинея, Мали, Конго (Браззавиль) ва бошқа мамлакатлар билан муносабатларимиз муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Ривожланишнинг нокапиталистик йўлини танлаб олган давлатларга биз катта муваффақият тилаймиз.

Мустамлакачилик кўпгина хатарли ва «аста-секин ҳаракат қиладиган миналар» қолдириб кетганлигини ҳисобга олмай бўлмайди. Бу нарса у ёки, бу босқичда ўзини билдириб қўймоқда ва кўпинча можароларга сабаб бўлмоқда, империалистик кучлар шу можаролардан фойдаланиб қолишга ҳамиша тайёр бўлиб турибдилар.

Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги ҳарбий можаро вақтида ана шундай бўлди. Икки мамлакат раҳбарларининг Совет ҳукумати ёрдамида муваффақиятли тугаган Тошкент учрашуви Осиёнинг йирик давлатлари ўртасидаги ҳарбий можарога чек қўйишга кўмаклашди. Ҳиндистон билан Покистон Тошкент учрашувида белгиланган принципларга бундан буён ҳам амал қиладилар деб умид қилса бўлади.

Совет Иттифоқи тинч-тотув яшаш принциплари асосида бошқа социал системадаги мамлакатлар билан муносабатларни ривожлантириш учун изчил ҳаракат қилмоқда. Бизнинг Франция билан муносабатларимизда қўйилган катта қадам, Япония, Италия, Канада билан алоқаларнинг ривожлантирилаётганлиги бунга мисол бўла олади. Бизнинг Финляндия, Афғонистон билан ҳамкорлигимиз мустаҳкам яхши қўшничилик асосига қурилмоқда. Кейинги вақтларда Туркия ва Эрон билан муносабатларимиз муваффақиятли ривожланиб бормоқда.

Совет ҳукумати ҳарбий хавф-хатарнинг ҳозир мавжуд бўлган ҳамма ўчоқларини йўқотиш юзасидан таъсирчан чоралар кўриш ва халқаро кескинликни юмшатиш мақсадларини кўзлаб, давлатларнинг ички ишларига аралашишга йўл қўймаслик тўғрисидаги, уларнинг мустақиллиги ва суверенитетини муҳофаза қилиш ҳақидаги декларациянинг бажарилиши қандай бораётганлиги тўғрисидаги масалани, шунингдек Африка, Осиё ва Латин Америкаси мамлакатларидаги чет эл ҳарбий базаларини тугатиш ҳақидаги ҳамда ядро қуролини тарқатмаслик хусусида бир битимга келишни қийинлаштирувчи ҳаракатлардан воз кечиш ҳақидаги таклифларни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXI сессияси муҳокамасига киритди.

Кенг жаҳон жамоатчилиги совет таклифларига ижобий фикр билдирмоқда. Бош Ассамблея XXI сессияси биринчи комитетида қатнашувчи юз давлат Совет Иттифоқининг ташаббусини маъқуллади ва энг муҳим проблемалардан бири — ядро қуролини тарқатмаслик хусусидаги тавсияларни қабул қилди.

Ўртоқлар! Агрессорларни жиловлаб қўймоқ, тинчликни сақлаб қолмоқ ва мустаҳкамламоқ учун аввало империализмга қарши чиқаётган барча кучлар бирлигини, антиимпериалистик кураш авангарди — жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлаш зарур.

Бахтга қарши шуни қайд қилишга тўғри келмоқдаки, Хитой раҳбарлари империализмга қарши, АҚШ нинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши биргаликда ҳаракат қилиш тўғрисидаги КПСС нинг ва бошқа қардош партиялар нинг ҳамма таклифларини рад этмоқда. Хитой раҳбарлари СССР АҚШ империалистлари билан «тил бириктирди» деган, Совет Иттифоқида капитализм «қайтадан тикланмоқда» деган беъмани уйдирма гаплар ниқобига яшириниб, бизнинг мамлакатимизга ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши сиёсий кураш фронтини кенгайтириб бормоқдалар, халқаро коммунистик ҳаракатдаги ўзининг нифоқчилик ишларини кучайтириб бормоқдалар. ХКП Марказий Комитети XI пленуми қарорларининг моҳияти ҳам айни мана шундадир. Шу қарорлар Хитойдаги советларга қарши туҳматчилик кампаниясини тағин ҳам кучайтириб юбордилар.

Партиямиз Марказий Комитети империализм революцион кучларга ўз ҳужумларини кучайтираётган, АҚШ Вьетнамдаги агрессияни кенгайтираётган бир шароитда империалимзга қарши курашчиларнинг сафларига нифоқ солувчи ҳар қандай ҳаракатлар айниқса хатарли бўлади, деб неча марталаб айтган эди. Бундай ҳаракатлар, очиғини айтганда, умумий душманга — империализмга, жаҳон реакциясига жуда қўл келади.

Бундай ҳаракатлар учун оғир масъулият батамом Хитой раҳбарлари устига тушади. Ҳозир «маданий революция» деб аталган тадбир байроғи остида Хитойда қилинаётган ишларнинг революция ва маданиятга ҳам Марксизмга, социализм сиёсатига ҳам ҳеч бир алоқаси йўқ. Марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми позицияларида қаттиқ турган Коммунистик партиялар раҳбар органларининг баёнотларида ва қарорларида Хитойдаги воқеаларга ана шундай адолатли баҳо берилмоқда.

КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати Хитой халқи ва Хитой коммунистлари билан дўстликни мустаҳкамлаш йўлини ўтказишни ўзларининг интернационал бурчи, деб ҳисоблайдилар. Биз шунга аминмизки, вақти келиб Хитой коммунистлари империализмга қарши кураш сафига яна қўшиладилар, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари тантана қилади.

Империалистик кучларнинг кирдикорларига қарамай, нифоқчи унсурлар томонидан қилинаётган хатти-ҳаракатларга қарамай, жаҳон коммунистик ҳаракати ривожланиб бормоқда ва ўз позицияларини мустаҳкамламоқда.

Қардош Коммунистик ва ишчи партияларининг катта кўпчилиги марксизм-ленинизм принципларига, пролетар интернационализми принципларига ва умумий душманимиз империализм билан реакцияга қарши курашдаги қардошларча бирликка чексиз содиқдирлар. Шак-шубҳа йўқки, қардош коммунистик партиялар ҳамма имкониятлардан, кўп йиллик тажрибадан, халқаро коммунистик ҳаракатнинг энг муҳим проблемаларини коллектив бўлиб ҳал этишнинг турли форма ва методларидан фойдаланиб, ўз сафлари бирлигини янада мустаҳкамлашнинг тағин ҳам самаралироқ йўлларини топадилар.

Ўртоқлар! Ярим аср муқаддам, большевиклар партияси халқни Улуғ Октябрь революциясига отлантирган пайтда Россияда 240 минг коммунист бор эди, бутун дунёда уларнинг сони 400 мингдан ортмас эди. Владимир Ильич ўзининг меҳнаткашлар ҳузурида сўнгги марта чиқишида, Москва Советининг 1922 йил 20 ноябрдаги пленумида сўзлаган нутқида партиянинг социализм қурилишидаги улуғ кучи тўғрисида бундай деган эди:

«Мамлакатдаги бутун аҳолига нисбатан кичик бир группа кишилардан иборат бўлган бизнинг партиямиз шу ишга киришди. Мана шу кичик группа бутун нарсани ўзгартиришни ўз олдига вазифа қилиб қўйди ва уни албатта ўзгартиради».

Бу башоратли сўзлар эди. Ильич бошлаб берган иш улкан самаралар берди. Ўз сафларида 12 ярим миллиондан ортиқ коммунистни бирлаштирган бизнинг партиямиз доно ленинча йўлдан коммунизм сари бормоқда, ўз сафларида коммунизм учун курашувчи эллик миллионга яқин кишини бирлаштирган коммунистик ва ишчи партиялар ўсиб, куч-қувватга тўлиб бормоқда.

Бу — улуғ, енгилмас кучдир, ўртоқлар!

Октябрь революциясининг йиллиги — умумхалқ байрами. Бутун турмушимизда бўлганидек бу байрамда ҳам ижтимоий ва нуқул шахсий мотивлар бир-бирига чамбарчас боғланиб кетади. Ҳар бир совет кишиси, ҳар бир совет оиласи бу байрамни энг қувончли, энг катта ва шонли байрам қилиб нишонлайди. Бу йилги байрам иккита жаҳоншумул тарихий айём — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги бўсоғасида нишонланмоқда.

Коммунистик партия, мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари босиб ўтилган кураш ва ғалабалар йўлига ҳақли ифтихор туйғулари билан назар ташлайдилар ва Совет ҳокимиятининг 50-юбилей йилига равшан келажак истиқболлари билан кирадилар. Мамлакатда улуғ байрамни муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёзмоқда. Совет халқи ўз жонажон давлатининг юбилейини меҳнатда, экономика ва маданиятни ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонлаш учун жўшқин ижодий кучларга тўлган ҳолда тайёргарлик кўрмоқда.

Келгуси йил Маркс-Энгельс — Ленин улуғ таълимотининг тантанаси йўлида, Октябрь ғояларининг, коммунизм ғояларининг тантанаси йўлида янада-янги ажойиб зафарлар қозониладиган йил бўлади, бунга шак-шубҳа йўқ.

Яшасин коммунизм бинокори — улуғ совет халқи!

Яшасин Ленин тузган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Яшасин халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги ва жипслиги!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Яшасин коммунизм!

* * *

А. Я. Пельше доклади зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди.

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1966 йил 7 ноябрь. № 258 Москва шаҳри.

Солдат, матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Бугун совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини байрам қилмоқда.

Бизнинг қудратли Ватанимиз бу байрамни тантанали равишда нишонламоқда ва ижодий кучлари ғоят камол топган ҳолда Совет ҳокимиятининг шонли 50 йиллиги сари бормоқда. Халқнинг қаҳрамонона меҳнати билан КПСС XXIII съездининг қарорлари муваффақиятли амалга оширилмоқда. Коммунистик партия теварагида маҳкам жипслашган совет кишилари вўр сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати, ижтимоий бурчни чуқур англаш намуналарини кўрсатмоқдалар. Партия белгилаб берган коммунистик қурилиш вазифаларининг амалга оширилиши Совет давлатининг иқтисодий ва мудофаа қудратини тағин ҳам баланд кўтаради.

Коммунистик партия билан Совет ҳукумати СССР халқларининг туб манфаатларини ифодалаб, ленинча ташқи сиёсатни изчиллик билан ўтказиб келмоқдалар.

Бироқ, бутун прогрессив инсоният қўллаб-қувватлаётган Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик йўли Америка Қўшма Штатлари империалистлари бошчилигидаги жаҳон реакцияси томонидан қаттиқ қаршиликка дуч келмоқда.

АҚШ агрессив монополистик доираларининг айби билан халқаро вазият кескинлашиб кетди, янги жаҳон уруши хавфи кучайди. Жаҳон жандарми ролини очиқдан-очиқ ўз зиммасига олган Америка империализми Вьетнам халқига қарши қонли уруш олиб бормоқда, бошқа мамлакатларнинг ички ишларига қўпол равишда аралашмоқда.

Ғарбий Германия милитаристларининг сиёсати тинчлик ишига катта хавф солмоқда. Иккинчи жаҳон урушининг аччиқ сабоқларини унутиб, улар ядро қуролини қўлга киритиб олишга ва ўзларининг реваншчилик планларини рўёбга чиқаришга яна уриниб кўришга интилмоқдалар.

Коммунистик партия билан Совет ҳукумати Ватанимизнинг мудофаа қувватини янада кучайтириш, армия ва флотни энг замонавий қурол-яроғ ва ҳарбий техника билан қуроллантириш учун ҳамма зарур чораларни кўрмоқдалар, ўз халқига, улуғ коммунизм ишига чексиз содиқ бўлган совет қуролли кучларининг жангчилари ўз Ватанини ҳимоя қилишга ҳамиша шай бўлиб турибдилар. Улар социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатларнинг қардош армиялари билан маҳкам жанговар иттифоқ бўлиб ҳар қандай агрессорни қақшатишга тайёрдирлар.

Солдат, матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал, ва адмирал ўртоқлар!

Сизларни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги билан қутлайман ҳамда жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ўзингизнинг ҳарбий маҳоратингизни оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун, 7 ноябрда, маҳаллий вақт билан соат 20 да Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, шунингдек қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада, қаҳрамон қалъа — Брестда тўплардан бир йўла ўттиз марта ўқ узиб салют берилсин.

Яшасин Улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР Мудофаа Министри Совет Иттифоқи Маршали Р. МАЛИНОВСКИЙ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИРЗАЧЎЛДАГИ СУВ ХЎЖАЛИГИ ҚУРИЛИШ ВА ЕРЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ ИЛҒОРЛАРИГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Мирзачўлдаги сув хўжалиги қурилиши ва ерларни ўзлаштиришда юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганликлари учун қуйидагиларга **Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилсин ва **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин:

1. **Болтабоев** Тожиқўзи — Главсредазирсовхозстройнинг «Ирсовхозстроймонтаж» трестига қарашли «Электромонтаж» бошқармасининг автопогрузчик машинисти.

2. **Саутов** Виктор Михайлович — Толодностепстройнинг «Дренажстрой» трестига қарашли 1-механизациялаштирилган ишлар бошқармаси экскаваторининг старший машинисти.

3. **Шакурова** Мансура — Голодностепстрой»нинг «Мирзачульсовхозстрой» трестига қарашли 3-қурилиш-монтаж бошқармаси пардозчиларининг бригадири.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 йил 5 ноябрь.

СССР Олий Совети Президиумида

Мирзачўлдаги сув хўжалиги иншоотларини лойиҳалашда, қурилиш ва ерларни ўзлаштиришда юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганлик учун СССР Олий Совети Президиуми 1966 йил 5 ноябрдаги фармонига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Мирзачўлдаги сув хўжалиги қурилиши ва ерларни ўзлаштириш илғорларидан 337 кишини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Ленин ордени билан 17 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 44 киши, Ҳурмат Белгиси ордени билан 79 киши, «Шавкатли Меҳнат учун» медали билан 98 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 99 киши мукофотланди.

Қозоғистонлик азамат қурувчилар зилзиладан зарар кўрган тошкентликларга бу йил кўплаб турар жойлар ҳадя этадилар. Суратда қозоғистонлик қурувчилар бунёд этаётган янги бинолар.

А. Абалян фотоси.

ҲОВЛИ ТЎЙИГА КЕЛИНГ

Маматқулнинг сўнгги гапи Саидвали аканинг юрагига ғулғула солди.

— Айтгандек шошманглар, Қаршибой аканинг ҳолидан хабар топдингларми? — сўради шошиб. Сўнг ҳамманинг юзига бир-бир қараб чиқди. Ўтирганлар жим қолишди. Наҳотки уруш йиллари Тошкентга бориб қолган ҳамқишлоқларини унутишган бўлса. Бироз сукутдан сўнг Тоживой гап очиб қолди.

— Мен телефонда гапиришдим. Қаршибой акага давлат катта ёрдам қилибди. Кўрган зарарини тўлаб, «Октябрь» колхози территориясидан участка берибди. Ҳозир участка қураётган эмиш.

— Давлатимиз-ку Қаршибой акани кўчага ташлаб қўймайди, У одам заводда 25 йил хизмат қилиб, энди пенсияга чиққан. Лекин биз ҳам ҳамқишлоғимиз аҳволидан хабар олишимиз керак эдида, — Саидвали ака барчага савол назари билан қараб қўйди.

— 3-4 киши бўлиб борамиз кўямиз-да, — ўз фикрини ўртага ташлади бўлим ҳисобчиси Ўрозали Бойқўзиев, — қовун-тарвуз ғарқ пишган. Олволамиз.

— Менда шундай маслаҳат бор, — деди Саидвали ака. — Боболаримизнинг «ҳар киши турли шаҳарларда «равот» қурсин» деган гапи бор. Қаршибой аканинг Тошкентдаги уйи фақат унинг уйи эмас, балки ҳамқишлоқларнинг ҳам уйи. Бевосита бориб тиклаб берсак.

— Жуда яхши гапни айтдингиз, кўпчиликка хеч нарса эмас бу. Албатта ёрдам берамиз, — деди бўлим бошлиғи Маматқул Рисқулов ва Ўрозалига юзланди, — сен кечқурун барча бригада бошлиқларига айт. Ҳамқишлоғимизга ҳар ким хоҳлаганича ёрдам қўлини чўзсин. Ўзинг йиғавер. Икки кундан сўнг тўпланган пул билан бир машина қовун-тарвуз олиб, жўнайсизлар.

Орадан икки кун ўтгач, улар худди шу толнинг тагига яна тўпланишди. Бўлим идорасидан табассум билан Ўрозали чиқиб келди.

— Ҳамқишлоқларимизнинг ҳиммати баланд. Кутганимиздан ҳам яхши бўлди. Ҳозир ўзлари олиб келиб беришганлари 200 сўм бўлди. Бу гапни ўқитувчилар ҳам эшитишган экан, улар ҳам пул тўплашаяпти, — деди у.

Ўтирганлар хурсанд бўлиб кетишди.

— Кўпчиликнинг садақаси кетай, бир тишламдан берса тўйдиради, — деди Маматқул. — Жуда яхши иш бўлибди. Ўқитувчиларимиз ҳам бироз қўшсалар, 200 сўмдан ошиб кетар экан. Совхоздан юк машинасини оламиз. Ўрозали сен бош бўлиб, Жумабой Абдурасул уччовларинг машинага қовун-тарвузни юклаб Тошкентга жўнайсизлар.

Шундай қилишди. Улар пешин пайтларида Тошкентга, сўраб-сўраб «Октябрь» колхозига етиб келишди. Қаршибой аканинг участкасини ҳам топишди. Қаршибой ака ҳамқишлоқларини кўриб, йўлларига пешвоз чиқди. Меҳмонлар тахта каравотга ўтиришди.

— Саломхон кўк чой дамланг, бекободликлар кўк чой ичишади, — буюрди Қаршибой ака хотинига. Икки ўртада суҳбат қизиб кетди.

— Дўстлар қалай, ҳаммалари саломатми? Пахталар-чи, пахталар яхшими? — сўради мезбон.

— Қишлоқдагиларнинг ҳаммаси тинч, сўраб юборишди. Пахталар яхши 30—35 центнердан айланаяпти.

Бироздан сўнг Ўрозали ўнғайсизланиб, қоғозга ўралган пулни Қаршибой акага узатди-да:

— Оз бўлса ҳам кўп ўрнида кўрасиз, бу ҳамқишлоқларингизнинг ёрдами, — деди.

Қаршибой ака қўлига пул ўралган қоғозни олди-ю, шодлигидан кўзларига ёш келди.

— Раҳмат, кўп миннатдорман, — деди. — Иморатим қурилиши тағин ҳам тезлашадиган бўлди энди. Шаҳар раҳбарлари ҳам жуда катта ёрдам қилишяпти. Қурилиш материаллари учун узоққа бормаймиз, ҳаммаси шу ерда бемалол сотилади. Энди уй битди деяверинг, байрамни янги уйда кутиб оламиз, ҳаммаларингиз албатта келасизлар.

Ҳадемай, байрам келди. Ҳозир Қаршибой ака Қўлдошев ҳовли тўйининг тараддудини кўраяпти. Уйга кирганда ҳам, ҳовлига чиққанда ҳам чаноқлик ҳамқишлоқлари Маматқул Рисқулов, Саидвали Абдуқодиров, Ўрозали Бойқўзиев, Жумабой Қурбонов, Абдурасул Эшбоевларни эслайди. Дўстларини бағрига босгиси, ўз миннатдорчилигини билдиргиси келади. Аввало ҳукуматимиз, колаверса мана шу ёр-биродарлари уни янги уйлик-жойлик қилишди-да, ахир! Марҳамат, дўстлар учун Қаршибой аканинг эшиги доимо очиқ. Ҳовли тўйига албатта келинг.

А. ҚОДИРОВ,
Бекобод.

ҲАМЗА ҲАКИМЗОДА НОМИДАГИ МУКОФОТЛАР

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ҳамза Ҳакимзода номли республика мукофотлари комитети 1966 йилда адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги энг яхши асарларга Ҳамза Ҳакимзода номидаги республика мукофотларини беришга қарор қилди:

1. Абдулла **Қаҳҳорга**, ёзувчи — «Ўтмишдан эртаклар» қиссаси учун.

2. Рашид Ҳамроевга, композитор — «Зулматдан зиё» операси учун.

3. **Г. А. Пугаченкова ва Л. И. Ремпелга** — «Ўзбекистон санъати тарихи» монографияси учун.

4. **В. В. Берёзин, А. И. Файнлейб, С. М. Сутягин, Д. М. Шуваев, С. Эшонхўжаев, Ю. А. Халдеевга** — архитекторлар; **А. А. Асанов, Д. Г. Антман, А. С. Браславский, Э. Ф. Леннешмидтга** — инженерлар — Санъат саройи ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети биноларини лойиҳалаштирганлари ва қурганликлари учун.

БАЙРАМ ПОЧТАСИДАН

«ТИНЧЛИК» — БАЙРАМ СОВҒАСИ

Байрам арафасида «Тинчлик» маҳалласида икки қаватли янги магазин биноси қуриб ишга туширилди. Бу магазинга «Тинчлик» номи берилди. «Тинчлик» магазини маҳалла аҳолисига муносиб байрам совғаси бўлди. Ҳозир бу янги бинонинг биринчи қаватида озиқ-овқат, иккинчи қаватида эса, саноат моллари билан савдо хизмати кўрсатилмоқда.

Маҳалла меҳнаткашлари бу қулайликдан бениҳоя хурсанд.

М. ЗОКИРОВ.

ФАРЗАНДЛАР УЧУН

«Ленинобод» колхоз правлениеси Улуғ Октябрь байрами арафасида ўқувчиларга катта байрам совғаси тайёрлади. 180 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Янги бинода ўқув, таълим-тарбия ишларини нормал олиб бориш учун барча қулайликлар мавжуд. Янги мактабга Фридрих Энгельс номи берилди.

Райондаги Войтинцев номли колхозда ҳам бошланғич мактаб учун янги бино қурилди. Бу ерда колхозчиларнинг 100 дан ортиқ фарзанди таълим олмоқда.

М. ОЙДИНОВ,
Оққўрғон райони.

ШАҲАР БОЗОРЛАРИДА

Республикамизнинг область ва районларидан пойтахтимизга турли хил нози-неъмат маҳсулотлари келтирилади. Биргина Калинин, Оржоникидзе районларидаги колхоз ва совхозлардан аҳолига сотиш учун байрам арафаларида 200 тоннадан зиёд сабзавот, картошка ва полиз экинлари маҳсулотлари келтирилди.

Марказий, Олой ва Октябрь бозорларидаги магазинларда сотилаётган олтинранг беҳилар, қип-қизил лоладек анорлар ғўзал Фарғона областидан келтирилган. Бу хил нози-неъматлар фарғоналик дўстларимиздан пойтахт меҳнаткашларига байрам совғаларидир.

З. АХТЯМОВА.

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 6 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда терилган	Мавсум бошидан	Бир кунда машинада терилган	Мавсум бошидан бери машинада терилган
КАЛИНИН	—	116,68	—	82,50
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,42	114,30	—	215,30
ОҚҚЎРҒОН	0,21	112,64	0,25	127,48
БЎКА	0,25	107,56	0,07	122,09
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,27	106,80	0,04	118,34
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,33	107,02	—	—
ЯНГИЙЎЛ	0,42	104,21	—	109,38
БЕКОБОД	0,55	103,88	0,17	98,50
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА	0,33	107,69	0,11	119,18

ОЙНИНГ ЯНГИ РАЗВЕДКАЧИСИ

1966 йил 22 октябрда Совет Иттифоқида «Луна-12» автомат станцияси учирилган эди. 25 октябрь Москва вақти билан соат 23 дан 47 минут ўтганда «Луна-12» автомат станцияси селеноцентрик орбитага чиқарилиб, у, Ойнинг учинчи совет сунъий йўлдоши бўлиб қолди.

Ойни ва Ой атрофидаги фазони ўрганиш программасида бизнинг планетамизга энг яқин самовий жисмни синчиклаб ўрганишга ёрдам берувчи турли илмий тадқиқотлар ўтказиш кўзда тутилган.

Олимлар Ойдаги турли районларнинг сатҳи тўғрисида мумкин қадар аниқроқ маълумотлар олишга қизиқмоқдалар. Улар учун Ойдаги кратерлар (тепаликлар)нинг ҳажми, миқдори ва шаклини, жой рельефининг характерини билиш муҳим аҳамиятга эга. Бунинг учун Ой сатҳининг етарли равишда юксак аниқлик билан олинган фотосуратлари бўлиши керак. Ер устидаги телескоплар Ой сатҳидаги майда нарсаларни аниқ кўриш имконини бермайди, чунки Ер атрофидаги қалин атмосфера доимо ҳаракат қилиб туради. Амалда Ой юзасидаги камида 1-2 километр ҳажмдаги нарсаларни суратга олишга муваффақ бўлинмоқда. Атмосфера ниҳоятда осойишта ҳолатда бўлган вақтда фотосуратга олишнинг мураккаб усуллари ёрдамида аниқликни 2-3 баравар яхшилаш, яъни 1-0,7 километр ҳажмдаги нарсаларни кўриш мумкин бўляпти. Суратлар сифатини янада ошириш телескоп кўзгуси диаметрига боғлиқ бўлган диффракцион таъсирлар билан чекланиб қолади. Атмосфера халақит бермаган тақдирда ҳам, диффракция оқибатида тасвирдаги майда деталлар ювилиб кетади.

Шу тариқа атмосфера шароитлари энг яхши бўлган тақдирда ҳам Ойдаги 400-500 метрдан кам ҳажмли деталларни Ердан туриб суратга олиб бўлмайди.

Нисбатан унча баланд бўлмаган орбитага чиқарилган ва фотоаппаратлар билан, шунингдек суратларни Ерга юбориб турувчи махсус система билан таъминланган Ойнинг сунъий йўлдошлари метрлар билан ўлчанадиган майдароқ нарсаларни кузатишнинг энг яхши воситасидир.

Бу вазифани муваффақиятли ҳал этмоқ учун станцияни Ой атрофидаги орбитага чиқариш методикасини мукаммаллаштириш, суратга олиш вақтида уни мўлжалга тўғрилаш ва стабиллаштириш системаларини такомиллаштириш ва бошқа бир қанча мураккаб тажрибаларни ўтказиш лозим эди.

Ойни ва Ой атрофидаги фазони тадқиқ қилиш программаси кўпгина илмий ва инженерлик проблемаларини ҳал этишни талаб қилади. Совет олимлари билан конструкторлари Ой томонга учирилган дастлабки учта совет станцияси Ойни яқин масофада туриб планли равишда ўрганишни бошлаб берган 1959 йилдан бери ана шу программани бажаришга киришган эдилар.

Қарийб тўрт асрдан бери телескоплар ёрдамида ўтказилган кузатишлар натижасида Ойнинг бизга кўринадиган томони яхши ўрганилган эди. Ундаги юз мингларча деталлар картага туширилган эди. Ой сатҳининг ҳарорати ўлчанган, электр магнит тўлқинларининг акс этиш коэффициентлари топилган, Ер ва Ой массасининг нисбати ва ҳоказолар аниқланган эди.

Бироқ, Ойнинг тескари томони аввалгидек одамлар учун сир бўлиб қолаверган эди.

Ер юзи цивилизацияси тарихида биринчи бўлиб совет «Луна-3» автомат станцияси 1959 йил октябрида Ойнинг тескари томони тасвирини бизга етказди. Станция олган суратлар Ой сатҳининг илгари кузатувчиларга қоронғи бўлган сатҳининг учдан икки қисмига яқинини тасвирлаб берди. Тахминан олти йил мобайнида ана шу улкан экспериментни такрорлаш ҳеч кимнинг қўлидан келмади.

1965 йил июлида бошқа бир совет автомат станцияси — «Зонд-3» Ой сатҳидан сал кам ўн минг километр масофада учиб ўтиб, йўлдошимизнинг «Луна-3» станцияси назаридан четда қолган бизга кўринмас ярим сфераси қисмини суратга олди. «Луна-3» ва «Зонд-3» станциялари юборган суратлар абадий йўлдошимизнинг бутун сатҳини фотографиялар орқали назардан ўтказишни ҳақиқатда ниҳоясига етказди. Эндиликда олимлар қўлида бўлган фотосуратларда Ой юзасининг 95 процентидан кўпроғи акс эттирилган. Ойнинг тескари томонида талассоидлар деб аталган ғоят кенг чуқурликлар, жуда узун кратер тизмалари ва кўп миқдорда кратерлар борлиги аниқланди. СССР Фанлар академиясининг комиссияси Ойнинг тескари томонидаги тахминан 170 объектга илм-фаннинг турли соҳаларида ишлаган атоқли олимларнинг номларини қўйди.

Бироқ, ана шу аппаратларнинг парвоз программаси Ой юзасидаги деталларни жуда аниқ тасвирловчи суратлар олишни кўзда тутмаган эди, чунки фотосуратлар анча узоқдан туриб олинган эди.

1966 йил 3 февралда «Луна-9» станцияси тарихда биринчи марта Ойга юмшоқ қўндирилди. Ана шу станция олган фотосуратлар серияси кичик деталларни ҳам аниқ тасвирлаб берди. Айрим суратларда Ой сатҳидаги 1-2 миллиметрга яқин ҳажмдаги нарсаларни ҳам аниқ кўриш мумкин. Лекин бу маълумотлар станция қўнган жой яқинидаги районгагина тааллуқли эди.

1966 йил 3 апрелда «Луна-10» автомат станцияси Ойнинг дунёда биринчи сунъий йўлдоши бўлиб қолди. Унинг кетидан, 28 августда «Луна-11» автомат станцияси селеноцентрик орбитага чиқариб қўйилди. Ана шу станциялар бажарган илмий-тадқиқотлар программаси бизнинг Ой тўғрисидаги ва уни қуршаб турган фазо тўғрисидаги билимларимизга кўпгина янгиликлар киритди.

Ниҳоят, янги муваффақиятга эришилди — Ойнинг учинчи совет сунъий йўлдоши «Луна-12» учирилди.

Ой сатҳининг айрим участкаларини нисбатан яқин масофада туриб суратга олиб, Ерга юбориш шу станциянинг вазифаларидан бири эди.

* * *

«Луна-12» автомат станцияси мураккаб космик аппарат. Парвозни тўғрилаб турувчи тормозли двигател установкаси станция куч конструкциясининг асоси бўлиб, шу установкадаги герметик контейнерларда астроориентация системалари, станция радиокомплекси, фототелевизион қурилма блоклари, бошқариш системалари ва таъминот манбалари жойлаштирилган. Станциянинг юқори қисмида приборлар жойлаштирилган катак бўлиб, уни ҳароратни тартибга солувчи система радиатори қисман тўсиб турибди. Станциянинг корпусига қабул қилувчи ва узатувчи антенналар, илмий аппаратларнинг герметизация талаб қилмайдиган бир қисми, астроориентация системаси микродвигателлари учун газ запаси солинган баллонлар ва махсус кронштейнларга ўрнатилган микродвигателлар мустаҳкамлаб қўйилган.

Станциянинг насос системасида ёқилғи бериб турадиган ва суюқлик билан ишлайдиган ракета двигатели, бошқарув органлари ва ёқилғи бакларидан иборат двигатель установкаси станция парвози траекториясини тўғрилаб туришга, Ой яқинига борганда унга тормоз беришга ва двигателлар ишлаб турган вақтда фазода станция ҳолатини стабиллаштиришга мўлжалланган.

Астроориентация ва бошқарув системалари станциянинг фазодаги ҳолатини мўлжалга тўғрилаб туради ва шундан кейин унинг траекториясини тўғрилаш ва тормоз беришни стабиллаштиради, тормоз импульсининг зарур йўналишида ҳаракат қилиши учун станцияни буриб юборади, станциянинг траекторияси тўғриланиб унда тормоз берилганидан сўнг двигателни ўчириб қўяди, Ой юзасини суратга олиш вақтида станциянинг ҳолатини тўғрилаб ва стабиллаштириб туради, фототелевизион қурилмаларни ишга солиб ва ўчириб туради ва ҳоказо. Бошқарув ва астроориентация системасининг катакларида турли гироскопик ва бошқарувчи приборлар, электрон-оптик ва программ-вақт қурилмалари комплекси бор.

Радиокомплекс станцияни Ердан туриб, шунингдек мустақил равишда бошқаришни, станция системаларини ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни юбориб туришни, траектория ўлчовлари ўтказишни таъминлайди.

Ой юзасини суратга олиш ва суратларни Ерга юбориш учун станция ичига махсус фототелевизион қурилмалар ўрнатилган.

Программага мувофиқ, фототелевизион қурилма Ой юзасини суратга олиб, плёнкани автоматик равишда ишлаб чиқди. Суратга олинган тасвирлар аввал йироқ космик радиоалоқа марказига кўриш учун берилди. Сўнгра энг диққатга сазовор суратлар танлаб олиниб, нормал режимда станциядан Ерга юборилди.

«Луна-12» станциясига жойлаштирилган приборлар ва системалар комплекси ишлаган вақтда анчагина миқдорда иссиқлик чиқаради. Бундан ташқари, станция Қуёш нуридан қўшимча иссиқлик олиб туради. Шу сабабли станциядаги ҳамма приборлар ва аппаратлар ишининг нормал иссиқлик режимини сақлаб туриш учун станцияда пассив-актив типидаги ҳароратни тартибга солувчи махсус система бор.

Станция сиртининг тегишли бўёққа бўялганлиги, теплоизоляция ва махсус экранлар ҳароратни тартибга солишнинг пассив воситалари сифатида ишлатилади. Ана шу воситалар бошқарув системаси приборлар катагидан ташқари станциядаги ҳамма катакларнинг нормал ҳарорат режимини сақлаб туришга ёрдам беради, бошқарув системаси приборлар катагидаги тегишли ҳарорат режимини парвознинг ҳамма участкаларида ҳароратни тартибга солишнинг актив системаси таъминлаб боради. «Луна-12» станциясининг корпусига Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Давлат белгиси ва Совет Иттифоқининг байроқчаси ўрнатилган.

* * *

Парвоз программасига мувофиқ «Луна-12» станцияси экваториаль орбитага яқин бўлган селеноцентрик орбитага чиқарилган эди. Бунда нишонга олишнинг мўлжалдаги нуқтаси Ой юзасидан 1.290 километр масофада эди. «Луна-12» автомат станцияси ана шу нуқтага етиб борган вақтда секундига 2.085 метр тезлик билан учаётган эди. Бундай тезлик билан учган вақтда Ойнинг тортиш кучи станцияни Ой йўлдоши орбитасига ўтказиб юбориш даражасида унинг парвоз траекториясини ўзгартиришга қодир эмас эди. Шу сабабли, станцияни селеноцентрик орбитага ўтказиш учун тормоз бериш зарур эди.

Тормоз бермоқ учун траекториянинг мўлжалдаги нуқтасига етишдан бир соат аввал, яъни станция Ой юзасидан чамаси 8.000 километр масофада учиб бораётган вақтда у Ойга нисбатан қатъий белгиланган ҳолатда — Ой вертикалига қараб тўғрилаб турилди. Сўнгра станция ана шу йўналишдан муайян бурчакка буриб юборилди ва мўлжалдаги нуқтага етиши билан белгиланган 28 секунд ичида ишловчи двигатель установкаси ишга солинди. Натижада станциянинг ҳаракат тезлиги секундига 1.148 метргача камайтирилди ва «Луна-12» автомат станцияси учиб борувчи траекториядан Ой йўлдошининг қуйидаги параметрларга эга бўлган орбитасига ўтди:

— Ой юзасидан энг кўп узоқлашуви (апоселенияда) — 1.740 километрга яқин;

— Ой сатҳидан энг кам узоқлашуви (периселенияда) — 100 километрга яқин;

— Ой атрофида айланиш даври — 3 соату 25 минут.

Станциянинг ана шу тарзда ҳаракат қилишига доир ҳамма операциялар автоматик тарзда бажарилди.

Станция Ойнинг сунъий йўлдоши орбитасига чиқиб олганидан кейин унинг аппаратлари Ойга йўналган ҳолда бўлди. Автомат станция орбита бўйлаб ҳаракат қилиб, Ойнинг ёритилган қисми устида пайдо бўлди ва шу вақтда фототелевизион қурилма ишга солинди.

Системаларнинг ва суратга олиш участкасида станцияни Ойга йўналтириб турувчи ижрочи органларнинг ғоят аниқ ишлаганлигини таъкидлаб ўтмоқ керак. Станциянинг белгиланган йўналишдан энг кўп оғиш бурчаги бир неча секунддан ошмади. Суратга олиш масофаси ва суратга олиш участкасининг координаталари ҳақиқатда мўлжалдагидан фарқ қилмади.

Станция суратга олиш ишларини тугаллаб бўлгач, телевизион канал орқали суратларни Ерга юбора бошлади. Бунда ҳар бир сурат 1.100 сатр телевизион тасвирда (оддий телевиденеда — атиги 625 сатрда) бериб турилди. Бу эса, тасвирнинг яхши сифатли бўлишини таъминлади.

Суратлар Ерга бериб бўлингач, фототелевизион қурилманинг иши тўхтатилди.

* * *

«Луна-12» автомат станцияси «Луна-10» ва «Луна-11» станциялари бошлаган илмий тадқиқотларни давом эттирмоқда. Станция орбитаси ўзгариб борган сайин Ойнинг гравитация майдони хусусиятлари ўрганилмоқда. Ой атрофидаги фазонинг радиацион шароитлари ва Ой яқинидаги микрометеоритларнинг миқдори синчиклаб тадқиқ қилинмоқда. «Луна-11» бошлаб берган, Ердан етказиб бўлмайдиган узун ва ўрта тўлқинлардаги диапазонларда радиоастрономия кузатишлари «Луна-12» орқали давом эттирилмоқда.

«Луна-12» автомат станциясининг учирилганлиги совет фани ва техникасининг янги муваффақиятидир. (ТАСС).

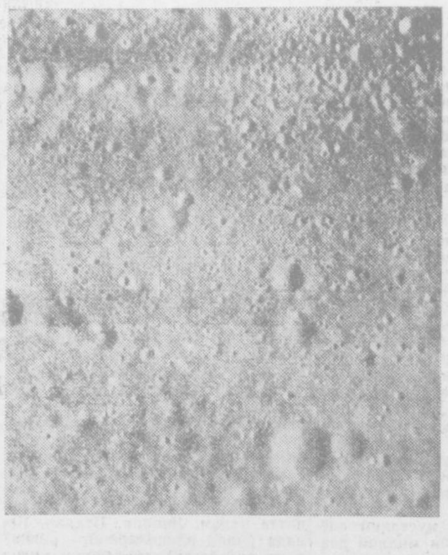

«Луна-12» совет автомат станциясидаги фототелевизион қурилма ёрдами билан олинган Ой сиртининг тасвири.

ТАСС фотохроникаси.

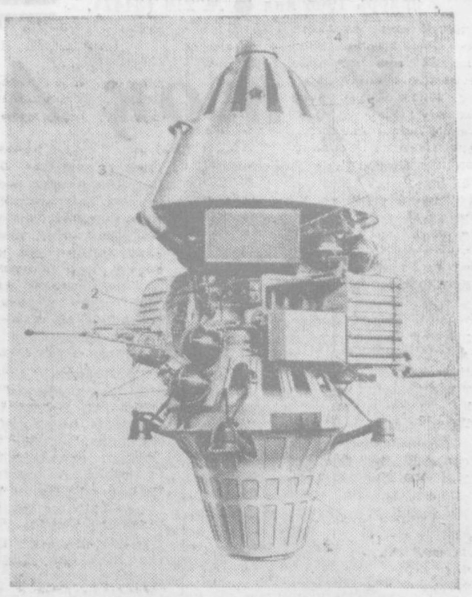

«Луна-12» автомат станцияси.

1. Астроориентация системаси ижро органлари учун газ солинган баллонлар. 2. Фототелевизион қурилма 3. Иссиқликни тартибга солиш радиатори. 4. Радиометр. 5. Прибор қўйиладиган жой. 6. Кимёвий батарея. 7. Астроориентация системасининг оптик-механик блоки. 8. Антенна. 9. Астроориентация системасининг электрон блоки. 10. Бошқарувчи двигателлар. 11. Созловчи тормоз двигатель ускунаси.

ТАСС фотохроникаси.

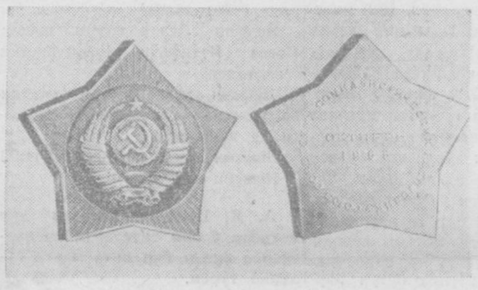

«Луна-12» автомат станциясига ўрнатилган Совет Социалистик Республикалар Иттифоқининг гербли давлат белгиси ва унинг орқа томони.

ТАСС фотохроникаси.

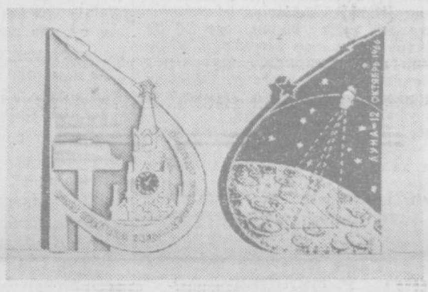

«Луна-12» автомат станциясига ўрнатилган Совет Иттифоқининг вимпели ва унинг орқа томони.

ТАСС фотохроникаси.

Шегун ОДУНУГА

(Нигерия шоири)

ИЛЬИЧГА

Олқишлаймиз биз сени, Ильич!
Истиқболдан боқдинг бизларга
Заминни нур билан ёритдинг,
У нур билан халқ йўли
ёркин.
Олқишлаймиз биз сени. Ильич!

Ҳали ерни қоплаган зулмат,
Тарқалганмас ўтмиш булути.
У ерда ҳам ёришади тонг,
Сенинг ғоянг нурга чорлайди.
Олқишлаймиз биз сени.
Ильич!

Менинг қитъам ўнглади ўзин,
Тамтамлар ҳам урар қутлуғ
бонг,
Бу гимн тоғдан юксакка учар
Иссиқ эсган ел қанотида!
Олқишлаймиз биз сени.
Ильич!

Сўқмоқ — жангга чиқажак
жойда,
Автоматлар қувар зулматни,
У ерда ҳам қудратли —
номинг,
Куч бахш этар бизларга —
номинг,
Олқишлаймиз биз сени. Ильич!

Сайёр таржимаси.

ОНАИЗОР
ҳикоя

Тонг бўзариб, субҳидам еллари турди. Мусаффо ҳавода гуллар атри анқийди. Хиёл ўтмай қуёш терак бўйига келиб қолди.

Қурилиш майдонига етиб келганимизда анча вақт бўлган бўлса-да, лекин ҳали иш бошлаганимиз йўқ эди. Бўлинмамиз солдатларига бугунги вазифани тушунтирмоқда эдим. Шу вақт қурилиш майдонининг чап томонидан ўзбек миллий кийимидаги аёл биз томонга аста юриб кела бошлади.

Оқ-кўрадан атлас кўйлаги, хошиялик рўмолининг силкиниб туришидан ўзбекистонлик экани билиниб турарди. Кекса она шаҳридан салгина узоқлашса ҳамшаҳарлари кўзига оловдек кўринар экан. Югуриб бориб саломлашгач, бир оғиз бўлса ҳам юракдан дардлашгинг келади киши.

Қалбим орзиқиб кетди. Дук-дук ураётганга ўхшарди. Илиқ ҳаяжон ҳисси аъзою-баданимни тўлқинлантирарди. Гўё ўнгимда икки йил аввал кузатиб қолган меҳрибон онамнинг сиймоси гавдалангандек бўлди.

Эллик ёшлар чамасидаги нуроний аёлнинг ўйчан кўзларида аллақандай яширин сир бор эди. Ўз тилимизда саломлашдик.

— Танижонларинг соғми? Аскарлик қийинмас эканми? Тошкентдангга ўхшайсизлар-а?

Ҳаммамиз бир овоздан жавоб қайтардик.

— Ўзбекистонданмиз.

— Тошкентимиз жойидами?

— Кўп зарар етмадими?

— Зилзила тинчиб қолдими ая?

Аёлни саволларга кўмиб ташладик. Шошиб-шошиб жавоб қайтарар экан юз-кўзларидан табассум ёғилиб турарди.

— Озмунча жойлар бузилмади. Одамлар бир жон-бир тан бўлиб шаҳарни тиклашяпти. Сизларга ўхшаган солдатлар қуришяпти янги Тошкентни.

У бизларни бирма-бир кузатар экан, узун киприклари гоҳо-гоҳо силкиниб кетарди. Сочларига оқ оралаган бўлсада ёшлик нуқси кулгичларида из қолдиргандай мулойим табассум аримасди чеҳрасидан.

— Ая уйингизга шикаст етмаганми? — Гап ташлади солдатлардан бири.

Аёл ўйланиб қолди. Не-не хаёллар келмадийкан шу тобда кўз олдига? Балким вайрон бўлган уйини эслагандир, балки жажжи қизалоғининг чинқиргани қулоғида қолгандир. Ким билади?

Енгил хўрсиниб давом этди у.

— Жон омон бўлса уй топилади. Ватанимиз бағри кенг диёрку ахир. Кавказликлар юз эллик оилани ўз оромгоҳларига таклиф этишди. Кўп ўтмай яна Тошкентимизга қайтиб борамиз. Ҳар куни қурилишлар ёнидан ўтганимизда сизларни кўриб суйиниб қўяман. Бирга ўтириб суҳбатлашгим келади. Катталаринг қаерда?

— Нимайди ая?

— Шу бугун меникида тушлик қилсаларинг.

Вақтларингни олмадимми? Хув ўша тўрттинчи қаватдаги уй меники. Кутаман албатта киринглар.

У кетди. У кетди-ю ҳам қувноқ, ҳам масъуд, ҳам сирли ўйлар қолди дилимда.

Экскаваторнинг ғала-ғовури, кўтарма кранининг шовқини билан тушликка чалинган қўнғироқниям эшитмай қолибмиз. Аёлнинг сўзлари ёдимга тушиб, ўша томонга қараб қўйдим. Тўрттинчи қават айвонидан аёл қўли билан имларди.

Дид билан безатилган хонага кирганимизда, кўпдан бери кўнгил қўмсаган «палов»нинг хушбўй иси димоққа урилди.

— Бемалол ўз уйингиздек ҳис қилаверинг. Қурган уйларингизда ўтириб бирам ҳавасим келадики. Мениям кенжам армияда, зора сизларга ўхшаб бинокор бўлиб қайтса, — деди у деворга осиғлик солдат расмига қараб.

Жонсиз суратга она кўзларининг акси тушгандек, қуюқ қошлари туташ, жингалак сочлари тимқора, олис-олисларга термулиб турарди.

— Солдат формасидаги йигитларни кўрсам, кўз олдимда ғилт-ғилт ўтиб туради Анварим.

У тескари қараб, хўрсиниб қўйди, енги билан кўзини артди.

Пиёладан кўк чой хўплаб, аянинг юрак сўзларини тинглар эканман инсон инсон билан тирик, ҳар кимнинг ўз ташвиши бор. Дунёда она қалбидек сахий, улуғвор зот йўқ эканига тан қолардим. Гўё оналар тимсоли кўз олдимда гавдалангандек бўлар, — она кўксининг беғубор муаттар иси борлиғимни сеҳрлаб маст қилгандек эди.

Ҳикмат МАҲСУМОВ,
Солдат. Ставрополь ўлкаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.45 — **Туркистон Ҳарбий округи қўшинлари паради ва Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг намойиши** (Тошкентдаги В. И. Ленин номли майдондан).

12.45 — **Ҳарбий парад ва пойтахт меҳнаткашлари намойиши** (Москва Қизил майдонидан).

17.00 — **Октябрь, сенга шон-шараф!** (болалар учун ўзбек тилида концерт).

17.45 — **Биринчи концерт** (болалар учун).

18.05 — **Пионерия** киножурнали.

18.15 — **Ёшлар бали** (ўзбек тилида).

19.45 — **Янги цирк программаси.**

20.25 — **Наштар** (ўзбек тилида сатирик киножурнал).

20.45 — **Пазанда** (ўзбек тилида кинокомедия).

21.55 — **Табассум ҳамроҳингиз бўлсин** (ўзбек тилида адабий-музикали эшиттириш).

23.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Москва кўрсатади.**

8 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.30 — **Биз Ильич набиралари** (болалар учун ўзбек тилида).

11.00 — **Ҳамма нарсани билгим келади.**

11.10 — **Саҳнада ўзбек цирки.**

12.50 — **Жоржи Марьянович** (фильм-концерт).

13.25 — **Аквалангчлар сув тубида** (бадиий фильм).

16.00 — **Бизнинг қувноқ хоровод** (кичкинтойлар учун ўзбек тилида).

16.35 — **Ўрмонда катта байрам** (қўғирчоқ фильм).

Москва кўрсатади

17.00 — **«Динамо» (Киев) — «Торпедо» (Москва) командалари ўртасида футбол.** СССР кубоги учун финал ўйин, танаффус вақтида — Телевизион янгиликлар.

Тошкент кўрсатади

19.45 — **Муз устидаги саҳнада.**

20.15 — **Қувноқ куй ва ҳангомалар.**

21.45 — **Огонёк** (Улуғ Октябрь байрамига бағишланган концерт).

23.35 — **Қўшиқ ва рақслар** (ўзбек тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

17.00 — **«Динамо» (Киев) — «Торпедо» (Москва) командалари ўртасида футбол.** СССР кубоги учун финал ўйин, танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар.**

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

9 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.30 — **Малина ва уч табиб, болалар ва ҳайвонлар** (болалар учун), 10.55 — **Ёввойи ғозлар** (мультфильм).

Ўзбек тилида: 11.55 — **Революция номи билан** (бадиий фильм), 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Ёш қурувчилар** (мактаб ўқувчилари учун). 19.00 — Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси олдидан. **Санъат — қалб ойнаси,** 19.20 — **Чолғу куйлари.**

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Жаҳон расмини чизаман, Қўрқмас Важа** (болалар учун). 17.35 — **Устозим** (мактаб ўқувчилари учун), 18.05 — **11 ёшли скульптор,** 18.15 — **Бионика нима дегани?** (илмий-оммабоп фильм), 18.35 — **Телефильм,** 18.50 — **Сўнгги катер** (фильм-опера).

Ўзбек тилида: 19.40 — **Қардош Мўғулистон ерида** (ҳужжатли фильм), 20.00 — **Гуллар водийси куйлари,** 20.20 — **Ишонинг менга, одамлар** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 7/XI да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Дилором,** 8/XI да кундуз **Этик кийган Мушук,** кечқурун **Оққуш кўли,** 9/XI да кундуз **Евгений Онегин,** кечқурун **Севилья сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/XI да кундуз ва кечқурун янги спектакль **Оқ кабутар.** 8/XI да **Парвона.** 9/XI да кундуз **Қутлуғ қон,** кечқурун янги спектакль **Оқ кабутар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА («Шапито») — РСФСРда хизмат кўрсатган артист, йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан,** Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. Тошкенбоев** раҳбарлигида **Ўзбек цирк коллективи гастроллари.** Ўзбекистон ССР халқ артисти **Акром Юсупов** раҳбарлигида қизиқчилар группаси қатнашади.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

«ИНСОНИЯТ ТАРИХИДА ЯНГИ БОСҚИЧ»

ДЕҲЛИ, 5 ноябрь. (ТАСС). Улуғ Октябрь социалистик революцияси инсоният тарихида янги боб очди ва жаҳон социалистик революцияси процессини бошлаб берди, деб ёзади Ҳиндистон Коммунистик партияси Марказий Ижроия комитетининг аъзоси Адҳикари ҳафталик «Нью эйж» газетасининг навбатдаги сони саҳифасида. Октябрь революцияси Осиё, Африка халқларини, шу жумладан Ҳинд халқини империализмга қарши, яхши истиқбол учун курашга руҳлантириб юборди. Социалистик лагерь, деб давом этади Адҳикари, иккинчи жаҳон урушидан кейин халқаро тараққиётда ҳал қилувчи фактор бўлиб қолди. Совет Иттифоқи ва социалистик лагерь эришган буюк муваффақиятлар эса тинчлик таянчи ва империалистик агрессияга қарши қудратли тўсиқ бўлиб қолди.

Янги давр, деб ёзади Адҳикари, капитализмнинг жаҳон кризиси кучайиб бораётган ҳолда мустамлакачилик, империалистик агрессия ва уруш кучлари устидан ғалаба қилиш ва пировардида социализмнинг капитализм устидан жаҳон миқёсида ғалаба қозониш истиқболларини очиб бермоқда. Аммо кураш узоқ ва шиддатли бўлади. Буни Вьетнамда Америка агрессиясининг кучаяётганлиги кўрсатиб турибди.

Адҳикари, қаҳрамон Вьетнам халқи ўз мамлакати мустақиллигини ҳимоя қилиш учунгина эмас, балки бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш учун тарихий кураш олиб бормоқда, деб ёзади ҳамда Вьетнам халқи бу курашда империализмга ва мустамлакачиликка қарши Совет Иттифоқи бошлиқ жаҳон фронтининг мадади ва ёрдамига таянади.

Хитой Халқ Республикасининг ҳаракати эса, деб уқтиради Адҳикари, бу фронтга қарши қаратилмоқда. Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари ҳозирги пайтда социалистик лагердаги ва жаҳон коммунистик ҳаракатидаги бирликка қарши қаратилган ихтилофчилик фаолиятини янада авж олдириш йўлини танлаб олдилар. Хитой Халқ Республикаси раҳбарлари тутган бундай мавқе Вьетнам ишига зарар келтирмоқда, деб кўрсатади нотиқ.

«Совет Иттифоқининг буюк миллий байрами арафасида, — деб ёзади пировардида Адҳикари, — Ҳиндистон Компартияси шуни тантанали суратда ваъда қиладики, ҳинд коммунистлари империализм ва урушга қарши, демократия ва социализм учун кураш олиб бораётган жаҳон фронтида Ҳиндистон муносиб ўрин эгаллаши учун мамлакатнинг ишчилар синфи ва демократик кучларини бирлаштиришга янада қатъий интиладилар.

АМЕРИКА АВИАЦИЯСИНИНГ ВДРГА ҲУЖУМЛАРИ

ХАНОЙ, 5 ноябрь. (ТАСС). Американинг 7-флот кемаларида ҳамда Жанубий Вьетнам ва Таиланддаги базаларда жойлашган кўп самолётлари кеча Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво масофасига бостириб кирди. Америка авиацияси Виньлинь зонаси, Куангбинь, Хатинь, Нгеан ва бошқа вилоятларда жойлашган аҳоли яшайдиган пунктларни ва саноат объектларини бомбардимон қилди ва ўққа тутди.

Айни вақтда АҚШ ҳарбий кемалари мамлакат жанубидаги бир қанча районларни ҳам ўққа тутишни давом эттирди.

ВИА агентлиги ана шу ҳақда хабар бериб, яна қуйидагиларни ёзади: Вьетнам Халқ Армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси кеча халқаро комиссияга норозилик мактуби йўллади. Мактубда АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасига қарши ҳаводан қилинадиган ҳужумларини ва ва бошқа ҳарбий ҳаракатларни дарҳол тўхтатсин ҳамда 1954 йилги Женева битимларига ва халқаро ҳуқуқнинг барча нормаларига қатъий ва тўғри риоя қилинишини таъминласин деб талаб қилинади.

АМЕРИКАНИНГ 1.533 САМОЛЕТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 5 ноябрь. (ТАСС). Кеча Вьетнам Халқ Армияси жангчилари Ханой осмонида Американинг битта разведкачи самолётини уриб туширдилар деб хабар беради ВИА агентлиги.

Американинг «Ф-4 фантом» деган яна бир самолёти Хабак вилояти территорияси устида уриб туширилди.

Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида қароқчиларча ҳужум қилиш вақтида уриб туширилган Америка самолётлари сони 1.533 тага етди.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 08900. ИНДЕКС 64970. Г. 1239.